

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.17.2.2023

Tomasz Madej
Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/083 – Realizacja programu „Laboratoria przyszłości”.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie, Aleje Ujazdowskie 28, 00-478 Warszawa ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tomasz Madej, p.o. Dyrektor, od 9 września 2020 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży - „Laboratoria przyszłości” ³ przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie.
Okres objęty kontrolą	Lata 2022-2023, do czasu zakończenia kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Aneta Arczewska, starszy inspektor k.p., upoważnienia do kontroli nr: LSZ/92/2023 z 12 czerwca 2023 r.; LSZ/148/2023 z 28 września 2023 r.2. Małgorzata Wejwer, główny specjalista k.p., upoważnienia do kontroli nr LSZ/91/2023 z 12 czerwca 2023 r.; LSZ/149/2023 z 28 września 2023 r. (akta kontroli str. 1-8, 22)

¹ Dalej: ORE lub Ośrodek.

² Dalej: Dyrektor.

³ Dalej: Program.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Na działania wskazane we wnioskach o udzielenie wsparcia finansowego na realizację przedsięwzięć, o których mowa w § 2 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 2022 r. w sprawie realizacji rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży – „Laboratoria przyszłości”⁶ Ośrodek otrzymał od Ministra Edukacji i Nauki⁷ wsparcie w kwocie 18 780 tys. zł.

Wydatki zrealizowane w wysokości 6 864,2 tys. zł (według stanu na 31 sierpnia 2023 r.) były zgodne z planem finansowym utworzonym dla rachunku wydzielonego dla środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Wsparcie finansowe zostało przeznaczone na realizację w ramach Programu projektu Mobilne Laboratoria Przyszłości⁸ w wysokości 8 795,7 tys. zł⁹ oraz projektu Liga Robotów¹⁰ w wysokości 9 984,3 tys. zł.

Efekty rzeczowe osiągnięte w trakcie realizacji Programu dotyczyły głównie nabycia materiałów, urządzeń i sprzętów wykorzystywanych w celu realizacji Projektów. Zakupów tych dokonano z naruszeniem przepisów dotyczących zamówień publicznych i procedur wewnętrznych w tym zakresie, jednakże stwierdzone nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na wybór najkorzystniejszej oferty i udzielenie zamówień.

W realizacji projektu MLP poziomy przyjętych mierników zostały osiągnięte, natomiast projekt LR był w początkowym etapie realizacji i do zakończenia kontroli NIK osiągnięto jedynie miernik dotyczący przeprowadzenia analizy rynkowej uczestników pod względem zainteresowania naukami technicznymi przed przystąpieniem do projektu. Realizacja pozostałych mierników w projekcie LR nie zależy od działań podejmowanych przez Ośrodek. Ustalone dla projektów mierniki nie zapewniały adekwatności i nie były wystarczające do oceny skuteczności i efektywności realizowanych zadań. NIK wskazuje, że stosownie do określonej w art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹¹ definicji kontroli zarządczej, za najistotniejszy element kontroli zarządczej uznaje się system wyznaczania celów i zadań oraz system monitorowania ich realizacji.

Zawarte porozumienie z Instytutem Badań Edukacyjnych w Warszawie¹² w ramach uregulowania współpracy umożliwiało organizowanie przez edukatorów Instytutu lekcji w szkołach zgłoszonych do projektu MLP. Ośrodek wspierał logistycznie to przedsięwzięcie, tj. delegował do pracy kierowców według miesięcznych harmonogramów wyjazdów, ustalanych przez Instytut i użyczał busy. Przyjęcie rozwiązania, w którym jedno zadanie wykonują dwa podmioty spowodowało, że czas pracy kierowców nie był efektywnie wykorzystany. Stwierdzono 25 przypadków wykorzystania czasu pracy kierowców poniżej 75%¹³ w stosunku do normy miesięcznej odpowiedniej do liczby dni gotowości do pracy¹⁴ w miesiącu, przy założeniu ośmiogodzinnego dnia pracy (najniższe wynosiło 9,7%).

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dz.U. poz. 771; dalej: rozporządzenie w sprawie realizacji Programu z 2022 r.

⁷ Dalej: Minister EiN

⁸ Dalej: MLP.

⁹ Kwota ta obejmowała także planowane wydatki na Program; początkowo projekt MLP miał być w całości realizowany przez ORE.

¹⁰ Dalej: LR.

¹¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 ze zm.

¹² Dalej: IBE lub Instytut

¹³ Przyjęto 25% czasu pracy kierowcy na wykonywanie innych czynności.

¹⁴ Lista obecności w pracy kierowcy zawierała jego podpis w 21 dniach roboczych w miesiącu.

Ustalono w toku przeprowadzonej kontroli nieprawidłowości dotyczące: wydatkowania łącznej kwoty 120 242,81 zł bez zatwierdzenia czterech dowodów księgowych przez osobę uprawnioną przez Ministra EiT do dysponowania środkami finansowymi z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, nierzetelnego sporządzenia informacji i jej korekty o wykorzystaniu wsparcia finansowego, a także spowodowane błędami pracowników naruszenia przepisów w zakresie zamówień publicznych i procedur wewnętrznych obowiązujących w Ośrodku, świadczą o nieskutecznym nadzorze kadry zarządzającej nad realizacją przez pracowników zadań w ramach Programu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Realizacja programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży - „Laboratoria przyszłości” przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie.

Opis stanu faktycznego

1. ORE jest państwową jednostką budżetową i publiczną placówką doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym, dla której organem prowadzącym jest Minister EiT. Celem ORE jest podejmowanie i realizacja działań na rzecz doskonalenia systemu oświaty i podnoszenia jakości edukacji, zgodnie z polityką oświatową państwa w obszarze wychowania oraz kształcenia ogólnego, specjalnego, zawodowego i ustawicznego.

Wewnętrzną organizację, cele istnienia, tryb działania określa statut¹⁵ nadany przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania¹⁶. Struktura organizacyjna, nazwy i szczegółowe zadania komórek organizacyjnych, zakresy zadań osób zajmujących stanowiska kierownicze oraz osób zajmujących samodzielne stanowiska pracy, a także ogólne zasady podpisywania dokumentów i pism powinny być określone w regulaminie organizacyjnym. Od 26 lipca 2022 r. (tj. od dnia wejścia w życie zarządzenia w sprawie nadania statutu ORE) do czasu zakończenia kontroli NIK, trwały uzgodnienia i organ prowadzący nie zatwierdził aktualizacji regulaminu organizacyjnego ORE.

Zgodnie z postanowieniami w § 8-9 statutu ORE z 26 lipca 2022 r.: 1) w ORE tworzy się wydziały i inne komórki organizacyjne, w tym zespoły i samodzielne stanowiska; 2) zakres zadań komórek organizacyjnych określa regulamin organizacyjny ORE; 3) w ORE tworzy się stanowiska kierowników wydziałów; 4) w ORE mogą być tworzone stanowiska kierowników zespołów; 5) w ORE mogą być tworzone stanowiska zastępców kierowników wydziałów lub zespołów, liczących co najmniej 10 pracowników; 6) zakres zadań kierowników wydziałów lub zespołów i ich zastępców określa regulamin organizacyjny Ośrodka.

Dyrektor, nie posiadając aktualizacji regulaminu organizacyjnego Ośrodka z powodu przewlekłego procedowania uzgodnień z Ministrem EiT, zarządzeniami wewnętrznymi powołał zespoły zadaniowe do realizacji projektu LR w ramach Programu¹⁷ oraz zespoły zadaniowe do realizacji Programu¹⁸.

¹⁵ Na podstawie § 2 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej (dalej: Minister EN) z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. poz. 1045 ze zm.).

¹⁶ Zarządzenia w sprawie nadania statutu ORE: zarządzenie Nr 39 Ministra EN z dnia 29 lipca 2016 r. (Dz. Urz. Ministra EN poz. 37); zarządzenie Ministra EiT z dnia 26 lipca 2022 r. (Dz. Urz. Ministra EiT poz. 71).

¹⁷ Zarządzenie nr 2/2023 Dyrektora ORE z dnia 5 stycznia 2023 r. w sprawie powołania Zespołu do realizacji Programu „Liga robotów” w ramach Programu „Laboratoria Przyszłości” (zarządzenie zostało uchylone zarządzeniem nr 14/2023 Dyrektora ORE z dnia 10 marca 2023 r.).

¹⁸ Zarządzenie nr 14/2023 Dyrektora ORE z dnia 10 marca 2023 r. w sprawie powołania Zespołu Zadaniowego do spraw realizacji Programu „Laboratoria Przyszłości”.

(akta kontroli str. 1404-1451, 1468-1472, 2196-2544)

W zakresach obowiązków pracowników realizujących zadania w ramach Programu w dziewięciu przypadkach zostały wskazane jednostki organizacyjne, niewynikające z obowiązującego regulaminu organizacyjnego ORE, z tego w jednym przypadku wskazano Zespół Zadaniowy ds. realizacji Programu¹⁹.

Zgodnie ze standardami kontroli zarządczej określonymi w Komunikacie Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych²⁰ standard: 3. *Struktura organizacyjna w grupie A. Środowisko wewnętrzne* funkcjonuje prawidłowo, gdy struktura organizacyjna jednostki dostosowana jest do aktualnych celów i zadań oraz gdy zakres zadań, uprawnień i odpowiedzialności poszczególnych komórek organizacyjnych jednostki oraz zakres podległości pracowników jest określony w formie pisemnej w sposób przejrzysty i spójny. W oświadczeniu z 9 marca 2023 r. o stanie kontroli zarządczej za 2022 r. Dyrektor ORE w dziale II pkt 2 wskazał, że planowanym działaniem, które zostanie podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej będzie m.in. wprowadzenie zmian organizacyjnych w ORE w celu dostosowania struktury organizacyjnej do obowiązującego statutu.

(akta kontroli str. 1401-1726)

Ośrodek złożył Ministrowi EiN wnioski o udzielenie wsparcia finansowego na realizację przedsięwzięć, o których mowa w § 2 ust. 3 rozporządzenia w sprawie realizacji Programu z 2022 r. Wnioski o udział w Programie²¹ zawierały wszystkie elementy, o których mowa w § 13 ust. 2 i 4 rozporządzenia w sprawie realizacji Programu z 2022 r. Wnioski z 19 i 29 lipca 2022 r. nie obejmowały działań dotyczących rozwijania bazy sprzętowej lub infrastruktury szkół funkcjonujących za granicą prowadzących nauczanie w języku polskim. Wnioskowana kwota wsparcia finansowego na realizację Programu w wysokości 18 780 tys. zł miała zostać przeznaczona na realizację dwóch projektów: MLP (8 795,7 tys. zł²²) oraz LR (9 984,3 tys. zł), w tym na:

- działania informacyjne realizowane w okresie od września 2022 r. do października 2023 r.;
- zakup sprzętu i wyposażenia stanowisk pracy oraz licencji dla pracowników odpowiedzialnych za realizację Programu;
- wynagrodzenia osobowe członków zespołu realizującego Program wraz z pochodnymi pracodawcy.

(akta kontroli str. 14-47)

Wnioskowana kwota wsparcia w wysokości 18 780 tys. zł przekazana została Ośrodkowi 12 września 2022 r. na rachunek wydzielony dla środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, dla którego Ośrodek opracował plan finansowy. Minister EiN upoważnił w Ośrodku dwie osoby (Dyrektora i jego Zastępcę) do dysponowania środkami pochodzącymi z ww. Funduszu przeznaczonymi na realizację Programu. Przedmiotowe upoważnienia nie stanowiły podstawy do udzielania dalszych upoważnień.

(akta kontroli str. 59-66, 1825-1832)

Stosownie do treści harmonogramu realizacja projektu MLP była planowana w okresie III kwartał 2022 r. – IV kwartał 2023 r. i miała obejmować m.in.: działania

¹⁹ W dwóch przypadkach: Program „Laboratoria Przeszłości”, w sześciu przypadkach Program „Laboratoria Przyszłości”.

²⁰ Dz. Urz. Ministra Finansów Nr 15 poz. 84.

²¹ Wnioski o udział w Programie stanowiły jednocześnie wnioski o udzielenie wsparcia finansowego, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie realizacji Programu z 2022 r.

²² Kwota ta obejmowała także planowane wydatki na Program.

informacyjne i komunikację ze szkołami, uruchomienie infolinii wsparcia dla nauczycieli, wynajem i wyposażenie pojazdów przeznaczonych do przejazdów do szkół, rekrutację i zatrudnienie osób zaangażowanych w projekt, realizację kampanii objazdowej. Celem projektu MLP było przedstawienie uczniom i nauczycielom szkół podstawowych sposobów zastosowania sprzętu zakupionego do szkół w ramach Programu przez zaangażowanych w projekt edukatorów. Zajęcia dla grup 10-15 uczniów miały być prowadzone równolegle przez 3-4 edukatorów podczas 5-6 godzin zajęciowych (każda po 45 minut). Po zakończeniu zajęć projekt MLP zakładał organizację spotkań z kadrą nauczycielską.

Projekt LR miał na celu zwiększenie wśród uczniów szkół podstawowych zainteresowania kierunkami i dziedzinami technicznymi, zachęcenie do włączania się i ułatwienie kontaktu z nowymi technologiami. Projekt zakładał udział drużyn uczniów w zadaniu polegającym na zaprojektowaniu i skonstruowaniu robotów, realizacji zadania konkursowego związanego z opracowaniem rozwiązania globalnego problemu określonego w regulaminie zadania, udziale drużyn w rozgrywkach wojewódzkich i ogólnopolskim finale projektu. Realizacja projektu miała spowodować m.in. zwiększenie zainteresowania uczestników wywodzących się z różnych środowisk rozwojem w kierunkach inżynierjno-technicznych oraz rozwijanie umiejętności: technicznych w obszarze programowania, projektowania 3D i mechaniki; zdobywania i weryfikacji informacji; współpracy; wykonywania zadań pod presją czasu.

(akta kontroli str. 10-11, 1101-1104)

We wnioskach o udzielenie wsparcia finansowego ORE wskazał następujące mierniki realizacji celów:

- projektu MLP:
 - 1) uruchomienie jednostek terenowych we wszystkich województwach²³,
 - 2) organizację i przeprowadzenie zajęć w szkołach w obrębie województwa (90% miast powiatowych i 40% gmin na terenie województwa);
 - 3) przeprowadzenie przynajmniej 100 dni zajęciowych w ciągu roku szkolnego;
- projektu LR:
 - 1) wyniki, osiągnięcia drużyn oraz stworzone przez nie projekty;
 - 2) analizę rynkową (uczestników) pod względem wzrostu zainteresowania naukami technicznymi, przeprowadzoną przed przystąpieniem do projektu oraz po jego zakończeniu.

(akta kontroli str. 29-47)

Dyrektor wyjaśnił: *W założeniach projektu MLP określonych we wnioskach kwota 8 795,7 tys. zł miała być poniesiona na pokrycie wydatków związanych z realizacją projektu MLP oraz na pokrycie innych wydatków związanych z realizacją Programu, takich jak: wynagrodzenia wszystkich pracowników realizujących Program, wynajem powierzchni biurowej przy ul. Nowogrodzkiej czy zakup materiałów promocyjnych. Początkowo wydatki te były planowane przy projekcie MLP, ale ostatecznie zostały one wydzielone z projektu MLP z uwagi na fakt, że nie dotyczą one bezpośrednio tego projektu. Projekt zakładał docelowe wartości: 90% miast powiatowych i 40% gmin na terenie województwa. Program jest skierowany do szkół. O środki w Programie aplikowały organy prowadzące i stąd przyjęty miernik na poziomie jst. Wartość docelowa mierników została ustalona na minimalnym poziomie możliwości odwiedzenia przez MLP co najmniej jednej szkoły w danym mieście powiatowym i gminie.(...) Miernik: przeprowadzenie przynajmniej 100 dni zajęciowych w ciągu roku szkolnego - jest pomyłką pisarką i właściwa wartość powinna wynosić 1 000. Mierniki*

²³ W celu organizacji przez lokalnych koordynatorów we współpracy z kuratorami oświaty objazdu szkół przez zespoły edukatorów.

projektu LR odnoszą się do oceny realizacji tego projektu pod względem jakościowym z uwagi na możliwość pomiaru tylko podczas jego trwania. Przyjęto, że osiągnięcia / wyniki drużyn zakwalifikowanych do udziału oraz ich projekty będą odzwierciedleniem poziomu wiedzy i doświadczenia, zainteresowań, kreatywności.

(akta kontroli str. 2750-2762)

W toku kontroli na podstawie art. 29 ust 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK pozyskano informacje z Ministerstwa Edukacji i Nauki²⁴ w zakresie akceptacji wniosków Ośrodka o udział w Programie. Zastępca Dyrektora Centrum Transformacji Cyfrowej wyjaśnił, że wnioski ORE były weryfikowane i ustalone mierniki zostały zaakceptowane ponieważ były spójne z przedstawionymi we wniosku koncepcjami realizacji projektów MLP i LR i jednocześnie z miernikami Programu. *Mierniki Programu miały wskazywać czy udało się zapewnić powszechność przedsięwzięcia, ponieważ to, dzięki zobowiązaniu szkół do zadań, o których mowa w §10 ust. 3 rozporządzenia w sprawie realizacji Programu z 2022 r. przekładało się na powszechną zmianę jakościową w procesie kształcenia w szkołach, w zakresie rozwijania umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży. Należy również zwrócić uwagę na to, że zaproponowane przez ORE działania nie miały swojego odpowiednika we wcześniej realizowanych przedsięwzięciach, dlatego, ze względu na ich nowatorski charakter, przyjęto zaproponowane przez ORE mierniki i koszty. Dodatkowo, przy ocenie propozycji ORE, MEiN korzystał z dotychczasowych doświadczeń w realizacji wsparcia dla uczniów i nauczycieli w ramach innych projektów, w tym dużych ogólnopolskich szkoleń dla nauczycieli, z których wynikało, że szkolenia organizowane z dala od środowiska pracy nauczyciela i w dni wolne od pracy, w trakcie których brakuje form pracy warsztatowej oraz danych zebranych od nauczycieli, dotyczących preferowanych przez nich sposobów wsparcia w ramach doskonalenia w zakresie formy (stacjonarna), rodzaju (warsztaty), zakresu (wykorzystanie sprzętu i narzędzi zakupionych w ramach programu) i czasu szkolenia (dzień roboczy). Odnosząc się do kwestii braku mierzalności mierników projektu LR oraz braku wpływu ORE na ich zrealizowanie, gdyż nie zależą one od podejmowanych działań przez ORE należy wskazać, że zaproponowane mierniki należy rozpatrywać w kontekście celów RL, którymi są: zwiększenie wśród młodzieży zainteresowania kierunkami i dziedzinami technicznymi oraz zwiększenie świadomości w tematach globalnych problemów (np. problemy z dostępem do wody pitnej, odnawialne źródła energii, ochrona środowiska itp.). Projekt ma zachęcić uczniów do włączenia się w obszar technologii i ułatwić kontakt z nowymi technologiami poprzez bezpośrednią pracę nad tworzeniem zadania z obszaru robotyki.*

(akta kontroli str. 2765-2858)

W założeniach dwóch projektów MLP i LR przyjęte przez Ośrodek mierniki opisywały kiedy dany projekt uzna się za zrealizowany:

- 1) miernik projektu MLP: organizacja i przeprowadzenie zajęć w szkołach w obrębie województwa wskazywał, że projekt uzna się za zrealizowany, gdy będzie odwiedzonych 1 050 szkół, z tego 59 szkół w miastach powiatowych i 991 szkół w gminach (w kraju jest 66 miast na prawach powiatu i 2 477 gmin²⁵) przy wydatkowaniu kwoty 8 795,7 tys. zł;
- 2) miernik projektu MLP: przeprowadzenia przynajmniej 100 dni zajęciowych w ciągu roku szkolnego jest nieadekwatny (zbyt niski) do poziomu realizacji miernika organizacji i prowadzenia zajęć edukacyjnych; gdyż przyjęto założenie, że zajęcia te

²⁴ Dalej: Ministerstwa EiN.

²⁵ Dane według stanu na 1 stycznia 2023 r. podane na stronie Głównego Urzędu Statystycznego <https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/podzial-administracyjny-polski/>

będą trwały jeden dzień, a wówczas wartość docelowa powinna wynosić co najmniej 1 050 dni;

3) mierniki projektu LR są niemierzalne i Ośrodek nie ma na nie wpływu, gdyż nie zależą one od działań podejmowanych przez niego.

2. W latach 2022-2023 (do 15 czerwca) Ośrodek przeprowadził 44 postępowania o udzielenie zamówień publicznych związanych z realizacją Programu i udzielił ich 42 na łączną kwotę brutto 5 484,6 tys. zł.

Szczegółowemu badaniu poddano cztery postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na łączną kwotę brutto 4 220 tys. zł, z tego:

- dwa postępowania przeprowadzone na podstawie przepisów nupzp:

- 1) „Najem długookresowy ośmiu samochodów osobowych typu bus (furgon) ośmiu samochodów typu bus (brygadówka siedmioosobowa) wraz z kartami paliwowymi, przy wpłacie własnej 0 zł, bez opcji wykupu oraz oklejenie folią wylewną 16 samochodów typu bus” (oznaczenie sprawy WA-ZUZP.2610.33.2022) w łącznej kwocie 3 698,9 tys. zł;
- 2) „Zakup zestawów klocków edukacyjnych i zestawów turniejowych klocków edukacyjnych wraz z dostawą dla ORE” (oznaczenie sprawy WA-ZUZP.2610.1.2023) w kwocie 330,5 tys. zł,

- dwa postępowania przeprowadzone bez stosowania nupzp, tj. na podstawie zarządzenia nr 10/2022 Dyrektora ORE z 6 czerwca 2022 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu udzielania zamówień publicznych w ORE²⁶:

- 1) „Stół turniejowy z podświetleniem LED” w kwocie 76,6 tys. zł (oznaczenie sprawy 45/WZ/2023),
- 2) „Usługa zakupu 38 biletów lotniczych: Warszawa-Genewa, Genewa-Warszawa” w kwocie 114 tys. zł (oznaczenie sprawy 104/WZ/2023).

W wyniku badania ww. postępowań ustalono, że:

- wszystkie zamówienia nie zostały ujęte w planie zamówień publicznych;
- w trzech przypadkach²⁷ przy szacowaniu wartości zamówień publicznych nie dochowano należytej staranności;
- we wszystkich przypadkach dokonano prawidłowego wyboru trybu udzielania zamówień;
- w przypadku postępowań o udzielenie zamówień publicznych prowadzonych na podstawie przepisów nupzp: uzasadnieniem wszczęcia postępowań była realizacja zadania wcześniej nieplanowanego²⁸; zamówienia zostały udzielone w trybie przetargu nieograniczonego na podstawie art. 132 nupzp²⁹ oraz w trybie podstawowym na podstawie art. 275 pkt 1 nupzp³⁰; specyfikacja warunków zamówienia (SWZ) opracowana została rzetelnie i nie było konieczności dokonywania w niej zmian, które skutkowałyby zmianą terminu składania ofert, a tym samym wydłużeniem terminu prowadzenia postępowań; wykonawcy dopuszczeni do udziału w postępowaniach przedstawili zamawiającemu niezbędne oświadczenia i dokumenty potwierdzające, że nie podlegają wykluczeniu; ogłoszenie o zamówieniu zawierało wszystkie wymagane informacje; zawarte umowy były zgodne z SWZ i złożoną ofertą; w jednym przypadku ogłoszenie o udzieleniu zamówienia publicznego do publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej przekazano w wymaganym terminie do 30 dni od daty zawarcia umowy z wykonawcą;

²⁶ Dalej: zarządzenie Dyrektora w sprawie wprowadzenia regulaminu udzielania zamówień publicznych w ORE.

²⁷ Sprawy oznaczone: WA-ZUZP.2610.33.2022, WA-ZUZP.2610.1.2023, 45/WZ/2023.

²⁸ Wzór Wniosku w sprawie wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego wymagał podania pozycji w planie zamówień publicznych, a w przypadku zamówienia wcześniej nieplanowanego jego uzasadnienia.

²⁹ Sprawa WA-ZUZP.2610.33.2022.

³⁰ Sprawa WA-ZUZP.2610.1.2023.

- we wszystkich umowach, w wystarczającym stopniu zabezpieczone zostały interesy ORE, np. przez określenie kar umownych w przypadku nienależytego wykonania przedmiotu umów, postanowień dotyczących gwarancji oraz warunków i sposobu rozwiązania umów lub ich zmian;
- realizacja zamówień pod kątem przedmiotu zamówienia, terminu wykonania i wysokości wynagrodzenia wykonawcy była zgodna z warunkami zawartych umów;
- nie wystąpiły sytuacje uzasadniające naliczenie kar umownych;
- zrealizowane zamówienia publiczne zostały rozliczone ze środków przeznaczonych na realizację Programu, tj. Funduszu Przeciwdziałania COVID-19;
- procedury wewnętrzne dotyczące udzielania zamówień publicznych nie były przestrzegane.

(akta kontroli str. 146-193, 196-200, 204-1061, 2625-2730)

3. Według stanu na 31 sierpnia 2023 r. Ośrodek poniósł wydatki na realizację Programu w wysokości 6 864,2 tys. zł (tj. 36,6% przekazanej kwoty – 18 780 tys. zł). Wydatki w 2022 r. wyniosły 1 715,7 tys. zł (tj. 25% wydatków ogółem); w 2023 r. - 5 148,5 tys. zł (tj. 75%). Wydatki zostały poniesione na:

- wynagrodzenia pracowników zatrudnionych do realizacji Programu w łącznej kwocie 2 989,5 tys. zł, z tego: w 2022 r. - 803,5 tys. zł (tj. 11,7% wydatków ogółem); w 2023 r. - 2 186 tys. zł (tj. 31,8%);
- wynajem powierzchni biurowej w łącznej kwocie 983,3 tys. zł, z tego: w 2022 r. - 262,7 tys. zł (tj. 3,8%); w 2023 r. - 720,6 tys. zł (tj. 10,5%);
- organizację konferencji oraz warsztatów dla dyrektorów i nauczycieli szkół w łącznej wysokości 86,9 tys. zł, z tego: w 2022 r. - 68,5 tys. zł (tj. 1%) w 2023 r. - 18,4 tys. zł (tj. 0,3%);
- organizację wyjazdu zagranicznego 38 osób do Europejskiej Organizacji Badań Jądrowych w Genewie³¹ w kwocie 241,1 tys. zł (tj. 3,5%) w 2023 r.;
- inne wydatki³² w łącznej wysokości 46,7 tys. zł, z tego: w 2022 r. - 5,5 tys. zł (tj. 0,08%); w 2023 r. - 41,2 tys. zł (tj. 0,6%).

W ogólnej kwocie wydatków (6 864,2 tys. zł) mieściły się także wydatki na realizację dwóch projektów. Według stanu na 31 sierpnia 2023 r. na realizację projektu MLP wydatkowano 1 974,7 tys. zł (tj. 28,8% wydatków ogółem). Wydatki zostały poniesione na: 1) wynajem, koszty paliwa i oznakowania busów w łącznej wysokości 1 908,3 tys. zł, z tego: w 2022 r. - 498,9 tys. zł; w 2023 r. - 1 409,4 tys. zł; 2) zakup materiałów promocyjnych w łącznej wysokości 66,3 tys. zł, z tego: w 2022 r. - 41,1 tys. zł; w 2023 r. - 25,2 tys. zł. Według stanu na 31 sierpnia 2023 r. na realizację projektu LR wydatkowano 542 tys. zł (tj. 7,9% wydatków ogółem). Wydatki zostały poniesione: 1) w 2022 r. na zakup zestawów Lego Spike Prime i 5 szt. tabletek – 29 tys. zł oraz marketing (sesja zdjęciowa i film promocyjny) - 6,3 tys. zł; 2) w 2023 r. na projekt graficzny logotypu oraz księgi znaku - 4,2 tys. zł; film promocyjny - 8,6 tys. zł; usługa przewozu osób związana ze startem projektu - 1,1 tys. zł; zakup gadżetów promocyjnych - 11,6 tys. zł; materiały reklamowe - 4,6 tys. zł, organizacja turniejów (maty i stoły turniejowe z LED, zestawy edukacyjne Lego Spike, szkolenie z obsługi zestawów edukacyjnych) - 476,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 1836-1840)

³¹ W tym 36 nauczycieli fizyki, chemii w celu udziału w programie Ministra EiT „Atom Wiedzy”.

³² Koszty: delegacji służbowych, usług kurierskich, kart drogowych, wyposażenia biura, materiałów biurowych, napraw koła / opony, artykułów spożywczych.

Działania ORE pozwoliły na osiągnięcie następujących mierników dla Programu i jednocześnie projektu MLP³³ (według stanu na 30 marca 2023 r. po korektach w trakcie kontroli NIK):

- uruchomienie jednostek terenowych we wszystkich województwach – miernik zrealizowano poprzez wynajem 16 busów³⁴, oklejenie ich folią wylewaną (specjalnie przygotowana grafika reklamująca projekt MLP), zatrudnienie na umowę o pracę 16 kierowców każdego w wymiarze 1 etatu;
- organizację i przeprowadzenie zajęć w szkołach docelowo w 90% miast powiatowych oraz w 40% gmin na terenie województwa – miernik zrealizowano w przypadku miast powiatowych w kraju na poziomie 90,9% (tj. w 60 szkołach), w przypadku gmin na poziomie 42,5% (tj. w 1 054 szkołach),
- przeprowadzenie przynajmniej 100 dni zajęciowych w ciągu roku szkolnego – miernik zrealizowano na poziomie 1 114 dni.

(akta kontroli str. 2750-2762)

Projekt LR był na początkowym etapie realizacji i na zakończenie kontroli NIK osiągnięto miernik: przeprowadzenie analizy rynkowej uczestników pod względem zainteresowania naukami technicznymi przed przystąpieniem do projektu, w tym:

a) przeanalizowano podstawę programową przedmiotu informatyka w klasach IV-VIII z uwzględnieniem wymagań ogólnych celów kształcenia, wymagań szczegółowych treści nauczania w klasach IV-VI i klasach VII-VIII, a w szczególności dotyczących:

- rozumienia, analizowania i rozwiązywania problemów na bazie logicznego i abstrakcyjnego myślenia, myślenia algorytmicznego i sposobów reprezentowania informacji;
- programowania i rozwiązywania problemów z wykorzystaniem komputera oraz innych urządzeń cyfrowych: układania i programowania algorytmów, organizowania, wyszukiwania i udostępniania informacji, posługiwania się aplikacjami komputerowymi;
- posługiwania się komputerem, urządzeniami cyfrowymi i sieciami komputerowymi, w znajomości zasad działania urządzeń cyfrowych i sieci komputerowych oraz wykonywania obliczeń i programów;
- rozwijania kompetencji społecznych, takich jak komunikacja i współpraca w grupie, w tym w środowiskach wirtualnych, udział w projektach zespołowych oraz zarządzanie projektami;
- przestrzegania prawa i zasad bezpieczeństwa, respektowania prywatności informacji i ochrony danych, praw własności intelektualnej, etykiety w komunikacji i norm współżycia społecznego, oceny zagrożeń związanych z technologią i ich uwzględnienia dla bezpieczeństwa swojego i innych;

b) wyciągnięto wnioski wynikające z pilotażowego badania Programu w zakresie:

- oczekiwanego wsparcia szkół (finansowanie zakupu sprzętu, w tym także spoza katalogu, szkolenia w zakresie obsługi sprzętu jak i metody jego wykorzystania na zajęciach);
- procesu doboru sprzętu (proces uzależniony był od kompetencji posiadanych przez kadrę oraz wsparcia zapewnianego przez firmy oferujące sprzęt, zbyt krótki czas na dokonanie wyboru potrzebnego sprzętu i jego zakupu);

³³ W kwocie wydatków na projekt MLP były także wydatki na realizację Programu.

³⁴ ORE na wynajem busów przeprowadził trzy postępowania o udzielenie zamówień publicznych (oznaczenie spraw: 287/NZ/2022, WA-ZUZP.2610.33.2022, WA-ZUZP.2610.34.2022), w wyniku których zawarł umowy: od 17 sierpnia 2022 r. do 30 września 2022 r. (nr umów od 440/Z6/2022 do 455/Z6/2022); od 30 września 2022 r. do 30 listopada 2022 r. (nr umowy 547/ZUZP/2022); od 1 grudnia 2022 R. do 31 października 2023 r. (nr umów od 701/ZUZP/2022 do 702/ZUZP/2022).

- wykorzystania sprzętu na zajęciach (na początku roku szkolnego 2022/2023 ze sprzętu korzystało 90% szkół; sprzęt był wykorzystywany głównie na zajęciach lekcyjnych przedmiotów ścisłych i przyrodniczych powyżej IV klasy);
 - roli działań oddolnych (blisko 50% badanych przeszło szkolenia z wykorzystywania sprzętu; szkolenia były organizowane przez firmy sprzedające sprzęt, a także przez różne organizacje działające w sektorze edukacji; respondenci wskazywali na ważną rolę, którą odegrały firmy w procesie doboru sprzętu oraz wartość, którą wniosła wewnętrzna wymiana doświadczeń między pracownikami placówek);
- c) przeprowadzono analizę wyników badania ankietowego, do którego losowo wybrano 100 szkół podstawowych, które przystąpiły do projektu; wyniki analizy: uczniowie nie mieli wiedzy na temat edukacji STEAM; tylko 35% z nich wiedziało co to jest; przed uruchomieniem Programu oraz projektu LR zdecydowana większość uczniów (75%) wiedziała co to były kompetencje przyszłości; zakres zajęć rozwijających kompetencje przyszłości prowadzonych przez szkoły przed Programem to: robotyka, programowanie, druk 3D, inne.

(akta kontroli str. 728-775, 1062-1104)

Ośrodek realizował działania objęte wsparciem finansowym w ramach Programu w swojej siedzibie przy Al. Ujazdowskich 28 w Warszawie i w najmowanych biurach znajdujących się w budynku biurowo-usługowym, zwanym „Roma Office Center” przy ul. Nowogrodzkiej 47A w Warszawie. ORE udzieliło zamówienia publicznego na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 6 nupzp, zgodnie z którym zastosowano wyłączenie przedmiotowe do nabycia innych praw do istniejących budynków lub nieruchomości. Ośrodek nie opracował procedur wewnętrznych dotyczących wyboru podmiotów, od których zostanie wynajęta nieruchomość lub jej część. Umowa najmu została zawarta 4 listopada 2022 r. Wynajęto 786,5 m², w tym 715 m² powierzchni biurowej w okresie od 1 listopada 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. Z tytułu realizacji tej umowy od 1 listopada 2022 r. do 31 sierpnia 2023 r. Ośrodek poniósł wydatki w kwocie 983,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 1248-1315, 1328-1329, 2750-2762)

W wyniku przeprowadzonych oględzin pomieszczeń, w których Ośrodek realizował działania objęte wsparciem stwierdzono, że:

1) na trzeciej kondygnacji tj. na drugim piętrze w budynku siedziby ORE znajdowało się pomieszczenie auli o powierzchni około 290 m²; wyposażenie auli stanowiło wyposażenie zakupione w latach wcześniejszych ze środków budżetowych ORE (niefinansowane ze środków w ramach programu „Laboratoria przyszłości”), w tym m.in.: 40 stołów prostokątnych, 160 krzeseł, dwa stoliki kawowe, mównica, pianino, projektor, system nagłośnienia (głośniki), dwa telewizory, tablica, kamera tubowa w systemie telewizji dozorowej, a pozostały sprzęt (zestaw do prowadzenia wideokonferencji, system konferencyjny, rejestrator dźwięku, mikrofony, stojaki do mikrofonów) znajdował się w Wydziale Administracji i Wydziale Upowszechniania Zasobów; pomieszczenie auli było przystosowane do prowadzenia zajęć szkoleniowych;

2) na wynajmowanej powierzchni na szóstym piętrze budynku biurowo-usługowego zwanego „Roma Office Center” było osiem pomieszczeń biurowych, cztery pomieszczenia gospodarcze, w tym dwa socjalno-gospodarcze, trzy pomieszczenia o charakterze magazynowym, cztery toalety, dwie serwerownie, jadalnia i taras; Umieblowanie w pomieszczeniach (szafy na dokumenty, szafki, biurka, krzesła, tablice) nie stanowiło majątku ORE, było własnością podmiotu wynajmującego; dodatkowo ORE na tym samym piętrze wykorzystywało dwa pomieszczenia znajdujące się w części wynajmowanej przez Instytut tzw. showroomy, przystosowane do prowadzenia zajęć warsztatowych z dziećmi; podczas oględzin

pomieszczenia (tzw. showroomy) nie były wykorzystywane do prowadzenia zajęć z dziećmi.

(akta kontroli str. 1328-1400)

ORE realizując Program zorganizował 76 wydarzeń, z tego w 2022 r. - 10 i w 2023 r. - 66. Wydarzenia były organizowane w różnych miastach kraju, w tym m.in.: 16 w Warszawie, siedem w Rzeszowie, cztery w Olsztynie, po trzy w Poznaniu, Przemyślu i Krakowie, po dwa w Toruniu, Bydgoszczy i Zielonej Górze, 22 w mniejszych miejscowościach oraz dwa webinary on-line.

W showroomach zorganizowano sześć warsztatów dla dzieci, w tym: 1) foto/video, druk 3D, minecraft; 2) „Zobaczyć niewidoczne” mikroskopy i teleskopy w edukacji; 3) druk i długopisy 3D, corinth, mikroskopy; 4) warsztaty LEGO z IT Girls, 5) Mikołajkowe warsztaty: LEGO i PHOTONY; 6) otwarcie pracowni edukacyjnej Minecraft.

W ramach Programu zorganizowano konferencje, warsztaty i szkolenia dla kadry pedagogicznej, w tym: 1) 9-10 grudnia 2022 r. zorganizowano dwudniową konferencję „Laboratoria przyszłości w praktyce” dla dyrektorów i nauczycieli szkół, która odbyła się w hotelu [...] ³⁵; konferencja miała charakter otwierający Program, podczas konferencji były przeprowadzane warsztaty w grupach około 20 - 25 osobowych ³⁶; 2) 23 marca 2023 r. zorganizowano konferencję „Laboratoria przyszłości w Szkołach Ćwiczeń” w formule hybrydowej ³⁷, tj. stacjonarnie w siedzibie ORE w auli dla 50 osób i online dla 200 osób.

(akta kontroli str. 2731-2749)

Zakupione przez Ośrodek ze środków finansowych Programu materiały, urządzenia i sprzęty (w tym m.in.: zestawy klocków edukacyjnych i zestawy turniejowych klocków edukacyjnych Lego Education Spike Prime, ścianki tekstylne, ścianka reklamowa, rollupy, niszczarki biurowe dokumentów) zostały ujęte w ewidencji księgowej.

(akta kontroli str. 68-100)

4. ORE w ramach Programu od września 2022 r. realizował projekt MLP, którego celem było wspieranie wykorzystywania nowoczesnych rozwiązań edukacyjnych

³⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902, dalej: ustawa o dostępie do informacji), art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2022 r. poz. 1233, dalej: ustawa o zwalczaniu konkurencji) Najwyższa Izba Kontroli wyłączyła jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy. Aula w siedzibie ORE oraz wynajmowana powierzchnia w budynku biurowo-usługowym „Roma Office Center” nie była przystosowana do przeprowadzenia warsztatów w kilku grupach 20 - 25 osobowych. Hotel posiadał odpowiednią infrastrukturę na organizację konferencji na 120 osób, tj. dostosowany był do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, posiadał wolne miejsca noclegowe i miejsca parkingowe, posiadał salę konferencyjną na 120 osób, pięć sal warsztatowych do 25 osób, sprzęt multimedialny i nagłośnienie, zapewniał uczestnikom posiłki oraz poczęstunek podczas przerw kawowych.

³⁶ Tematami warsztatów było m.in.: 1) Wykorzystanie druku 3D w szkole, 2) Bezpłatne narzędzia TIK wspierające realizację Programu, 3) TUS z wykorzystaniem wytworów wykonanych za pomocą długopisu 3D, 4) Rozwijanie kreatywności uczniów z wykorzystaniem sprzętu z zakresu gospodarstwa domowego, 5) Jak wykorzystać druk 3D w pracy z uczniem ze ZPE, 6) Szybie to tylko początek, czyli jakie moce kryje w sobie igła z nitką, 7) Technologiczny park rozrywki w każdej szkole, czyli AR i VR w edukacji; 8) Jak wykorzystać szkolny sprzęt audio-video do rozwoju kompetencji kluczowych uczniów, 9) Jak przygotowywać szablony do wytworów 3D, 10) Roboty i mikrokontrolery w codzienności szkolnej.

³⁷ Sesje flashowe: 1) Jak spowodować żeby sprzęt z Laboratoriów Przyszłości nie obrósł kurzem. Pomysły na zarządzanie sprzętem oraz tworzenie przestrzeni dla Laboratoriów Przyszłości, 2) Szkoła Ćwiczeń w Suchym Lesie – przykłady dobrych praktyk, 3) Szkolne Koło Filmowe, czyli edukacyjny start-up rozwijający kompetencje 4K, 4) Czy biblioteka szkolna może stać się Laboratorium Przyszłości?, 5) Szkolna Biblioteka Laboratorium Przyszłości, 6) Jak nauczyciele wspierają się w realizacji programu Laboratoria Przyszłości, 7) Szkolna TiVi, czyli jak stworzyć szkolne studio filmowe, 8) Nie bój się błędów, czyli o tym, dlaczego porażki uczą lepiej niż sukcesy. Warsztaty: 1) Jak w prosty sposób zmontować film na komputerze, 2) Narzędzia informatyczne wspierające metodę projektu, 3) Strotelling w Laboratoriach Przyszłości – jak opowiadać cyfrowe historie, używając obiektów stworzonych przy użyciu długopisów 3D, 4) Projekty interdyscyplinarne w Laboratorium Przyszłości, 5) System komputerowy do wspomagania nauczania języka angielskiego w starszych klasach szkół podstawowych Alphakorepetytor – inteligentny podręcznik.

zapewnionych szkołom podstawowym przez Program. W ramach projektu MLP, realizowane były w szkołach zajęcia warsztatowe³⁸ w blokach tematycznych dotyczących: druku 3D, rozpoznawania obrazu, wykorzystywania mikrokontrolerów, okularów Class RV (gogli VR), zestawów edukacyjnych Lego Spike Prime, robotów edukacyjnych Photon. Badanie kontrolne wykazało, że Ośrodek podejmował następujące działania mające na celu:

- 1) przygotowanie do realizacji Programu i projektu MLP:
 - a) przeprowadzenie 28 postępowań o udzielenie zamówień publicznych na łączną kwotę 4 708,8 tys. zł
 - b) zatrudnienie 16 kierowców (jeden kierowca na województwo) początkowo na umowy o pracę na trzymiesięczny okres próbny, następnie umowy o pracę na czas określony; każdy kierowca został zatrudniony w wymiarze pracy jednego etatu;
 - c) zawarcie 3 października 2022 r. porozumienia z IBE w zakresie uregulowania współpracy w prowadzeniu działań dotyczących wspólnej organizacji projektu MLP;
- 2) rozpowszechnianie informacji o projekcie MLP odbywało się poprzez:
 - a) zamieszczanie na stronie internetowej gov.pl w zakładkach dotyczących projektu³⁹ materiałów informacyjnych zawierających m.in.: ogólne informacje o Projekcie, cele projektu, zasady udziału, zasady zgłaszania szkół oraz dodatkowe materiały informacyjne;
 - b) publikowanie na stronie internetowej ORE bieżących informacji o Programie i o projekcie oraz informacje o realizowanych wydarzeniach⁴⁰;
 - c) publikowanie na stronach serwisów społecznościowych Facebook i Instagram postów z materiałami i informacjami o Programie, w tym także o projekcie;
- 3) realizację projektu MLP – poprzez zapewnienie dojazdów edukatorów do zgłoszonych szkół na zajęcia edukacyjne we współpracy z IBE.

(akta kontroli str. 10-11)

Do udziału w projekcie MLP według stanu na: 31 maja 2023 r. zgłoszonych zostało 4 559 szkół, co stanowiło wzrost o 924 w odniesieniu do ich liczby zgłoszonych do 31 grudnia 2022 r. (3 635). Liczba szkół uczestniczących w projekcie MLP (odwiedzonych przez edukatorów) we wskazanym powyżej okresie również uległa zwiększeniu z 624 na 31 grudnia 2022 r. do 1 777 na 31 maja 2023 r., tj. o 1 153 szkoły.

(akta kontroli str. 2731-2749)

Projekt LR został opracowany w oparciu o założenia idei STEAM⁴¹, jego ogłoszenie nastąpiło 23 lutego 2023 r., i mogło w nim wziąć udział maksymalnie 320 szkół z całej Polski. Przewidywał on organizację 16 turniejów regionalnych, przeprowadzonych

³⁸ W grupach 10-15 osobowych, w trakcie 4-5 godzin lekcyjnych przez dwóch edukatorów, tj. łącznie około 10 godzin lekcyjnych w jednej szkole, w ciągu jednego dnia.

³⁹ 1) ogólne informacje o Projekcie, cele Projektu, zasady udziału, zasady zgłaszania szkół oraz dodatkowe materiały informacyjne: <https://www.gov.pl/web/laboratoria/nasze-projekty>, 2) materiały informacyjne o projekcie, zasadach rekrutacji do szkół zostały zamieszczone także na stronie: <https://www.gov.pl/web/laboratoria>, 3) materiały promocyjne dotyczące projektu MLP <https://www.gov.pl/web/laboratoria/mobilne-laboratoria>, <https://www.gov.pl/web/laboratoria/dlaczego-warto>, 4) zgłoszenie szkoły do przeprowadzenia w niej warsztatów w ramach projektu MLP <https://www.gov.pl/web/laboratoria/mobilne-laboratoria-zgloszenia>, 5) katalog wyposażenia <https://www.gov.pl/web/laboratoria/katalog-warsztatow>, 6) przebieg warsztatów w projekcie MLP <https://www.gov.pl/web/laboratoria/przebieg-warsztatow>, 7) informacja o szkołach, w których byli edukatorzy w ramach projektu MLP <https://www.gov.pl/web/laboratoria/gdzie-byliemy>, 8) materiały do pobrania (ulotki) <file:///C:/Users/mawej/AppData/Local/Temp/MobilneLaboratoriaPrzyszlosciulotka.pdf>, 9) informacje dla mediów [file:///C:/Users/mawej/AppData/Local/Temp/20230628MLP podsumowanie roku szkolnego22 23-1.pdf](file:///C:/Users/mawej/AppData/Local/Temp/20230628MLP%20podsumowanie%20roku%20szkolnego22%2023-1.pdf).

⁴⁰ <https://www.ore.edu.pl/2023/02/laboratoria-przyszlosci-%e2%88%92-oprogramie>,

<https://www.ore.edu.pl/2023/06/mobilne-laboratoria-przyszlosci-%e2%88%92-o-programie/>

⁴¹ STEAM (ang. science, technology, engineering, art, mathematics - nauka, technologia, inżynieria, sztuka oraz matematyka).

w III i IV kwartale 2023 r. i następnie ogólnopolskiego turnieju finałowego dla 32 najlepszych drużyn, zakwalifikowanych z etapu regionalnego. W ramach projektu LR szkoły mają otrzymać zestawy do konstruowania robota oraz matę z elementami gry.

Badanie kontrolne wykazało, że Ośrodek podejmował następujące działania mające na celu:

Ośrodek w związku z projektem LR podejmował działania związane z:

- 1) przygotowaniem do realizacji projektu LR, tj:
 - a) przeprowadził postępowania o udzielenie 14 zamówień publicznych na łączną kwotę 775,8 tys. zł;
 - b) uczestniczył w projekcie Atom Wiedzy, w którym komisja rekrutacyjna⁴² przeprowadziła postępowania kwalifikacyjne; terminowo zgłoszenie⁴³ przesłało 257 osób; komisja rekrutacyjna oceniała spełnienie przez kandydata na uczestnika szkolenia według przyjętych kryteriów; zakwalifikowanych zostało 36 nauczycieli fizyki; z obowiązku⁴⁴ zorganizowania przez uczestników wyjazdu warsztatów dla nauczycieli lub uczniów w terminie do 90 dni od dnia powrotu ze szkolenia, sporządzenia i złożenia sprawozdania z zajęć dydaktycznych wywiązało się ośmiu nauczycieli; w przypadku pozostałych osób termin w uzgodnieniu z Dyrektorem został wydłużony do 30 września 2023 r.;
 - c) przeprowadzenie analizy rynkowej uczestników pod względem zainteresowania naukami technicznymi przed przystąpieniem do projektu,
 - d) opracowano „Regulamin Gry”, w którym określono m.in.: słownik pojęć, przebieg sezonu, kryteria oceny, zasady konkursowe;
- 2) rozpowszechnianiem informacji o projekcie LR poprzez:
 - e) zamieszczanie na stronie internetowej gov.pl w zakładkach dotyczących projektu materiałów informacyjnych zawierających: ogólne informacje o projekcie, cele projektu, zasady udziału, zasady zgłaszania drużyny, wyniki naboru szkół oraz dodatkowe materiały informacyjne;
 - f) publikowanie na stronie ORE w zakładce „Laboratoria Przyszłości” bieżących informacji o Programie i o projekcie LR oraz informacje o realizowanych wydarzeniach ;
 - g) publikowanie na stronach serwisów społecznościowych Facebook i Instagram postów z materiałami i informacjami o Programie, w tym także o projekcie LR;
- 3) realizację projektu LR – poprzez rekrutację szkół od 23 lutego 2023 r. do 7 kwietnia 2023 r.; zgłoszenia szkolnej drużyny można było dokonać wypełniając formularz rejestracyjny znajdujący się na stronie internetowej projektu LR; po wysłaniu zgłoszenia było ono rozpatrywane, a po jego akceptacji drużyna otrzymywała informację mailową z dalszymi wytycznymi oraz dostęp do swojego konta na platformie, gdzie znajdowały się wszystkie niezbędne do udziału w turnieju materiały dla drużyn; zakwalifikowało się 320 szkół, po 20 z każdego województwa.

(akta kontroli str. 1101-1104, 1846-1886, 2625-2642)

Według informacji uzyskanej od Dyrektora IBE w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, IBE przystąpił do realizacji Programu i realizował projekt MLP na podstawie decyzji nr 105/WFSN/2021 Ministra EIn z 30 grudnia 2021 r. Zgodnie z treścią porozumienia pomiędzy IBE a ORE współpraca polegała na wsparciu logistycznym realizowanym z wykorzystaniem użyczonych przez ORE busów, dzięki czemu możliwe było organizowanie lekcji w szkołach zgłoszonych do projektu MLP.

⁴² W § 5 ust. 4 regulaminu LR, który jest dostępny na rządowych stronach internetowych, został wskazany skład osobowy komisji.

⁴³ Formularz zgłoszenia dostępny był pod adresem <https://szkolenia.ore.edu.pl/Formularz/Formularz/Wypelnij/6795>

⁴⁴ Określonego w §6 ust. 1 pkt b) Regulaminu „Atom Wiedzy” - program wyjazdu polskich nauczycieli fizyki i chemii do Europejskiej Organizacji Badań Jądrowych CERN w Genewie Laboratoria Przyszłości 2023.

Na początku Programu IBE zatrudnił 16 lokalnych koordynatorów i 26 edukatorów na podstawie umów o pracę. Według stanu na 1 czerwca 2023 r. zatrudnionych było 49 edukatorów, z których utworzono 16 zespołów w projekcie MLP. Zgłoszenia szkół stanowiły dla IBE podstawę do przygotowywania harmonogramów wyjazdów, które do 15 dnia każdego miesiąca przekazywane były do Ośrodka. Według stanu na 31 marca 2023 r. i 30 czerwca 2023 r. liczba szkół zgłoszonych do udziału w projekcie MLP wynosiła odpowiednio 3 635 i 4 598 (wzrost o 963); liczba szkół odwiedzonych przez edukatorów wynosiła odpowiednio 1 353 i 1 936 (wzrost o 583). Stopień realizacji projektu MLP mierzony odsetkiem szkół odwiedzonych przez edukatorów w stosunku do szkół zgłoszonych wynosił odpowiednio 37,2% i 42,1%.
(akta kontroli str. 2601-2624)

Efektywne wykorzystania zasobów ludzkich do organizacji warsztatów i innych zajęć z udziałem dzieci i młodzieży oraz kadry uczącej zostało ustalone poprzez analizę czasu pracy kierowców zatrudnionych przy realizacji projektu MLP. Do zadań kierowców należało m.in.: załadunek i rozładunek do/z pojazdów wyposażenia niezbędnego do realizacji projektu MLP, prowadzenie pojazdów, rozłożenie elementów identyfikacji wizualnej⁴⁵ (ścianki, rollupy), dbanie o stan techniczny i ogólny wygląd pojazdów, przestrzeganie przeglądów technicznych pojazdów, rozliczanie na bieżąco zużycia paliwa i systematyczne prowadzenie kart drogowych oraz wykonywanie innych poleceń przełożonych.

Badaniem kontrolnym objęto przedmiotową dokumentację w tym zakresie z dwóch losowo wybranych miesięcy we wszystkich 16 województwach.

Analiza dokumentacji dotyczącej czasu pracy kierowców wykazała, że:

- w październiku 2022 r. przepracowali (tj. zapewniona została przez nich gotowość do pracy, według listy obecności w miesiącu objętym badaniem) od 11 do 23 dni na 21 dni roboczych w miesiącu; realizowali przejazdy od 2 do 15 dni, co stanowiło o wykorzystaniu czasu pracy kierowcy w stosunku do normy miesięcznej, odpowiedniej do liczby dni gotowości do pracy w miesiącu, przy założeniu ośmiogodzinnego dnia pracy od 9,7% do 79,2%⁴⁶;
- w maju 2023 r. przepracowali od 14 do 23 dni na 21 dni roboczych w miesiącu, realizowali przejazdy od 10 do 17 dni, co stanowił o ich wykorzystaniu od 45% do 92,9%⁴⁷.

⁴⁵ Efektywność wykorzystania zakupionych materiałów reklamowych nie została objęta badaniem. Materiały były rozkładane podczas prowadzenia zajęć edukacyjnych realizowanych w ramach projektu MLP.

⁴⁶ Gotowość kierowcy do pracy, realizacja przejazdów przez kierowcę, faktyczny czas pracy kierowcy w październiku 2022 r. oraz procentowe wykorzystanie czasu pracy kierowcy przedstawiała się odpowiednio: 1) opolskie - 21 dni, 2 dni, 16 godzin 20 minut, 9,7%; 2) wielkopolskie - 23 dni, 6 dni, 27 godzin 30 minut, 14,9%; 3) śląskie i lubuskie - 21 dni, 6 dni, 41 godzin 43 minuty, 24,8%; 4) podlaskie - 22 dni, 8 dni, 47 godzin 10 minut, 26,8%; 5) świętokrzyskie - 21 dni, 6 dni, 48 godzin 20 minut, 28,8%; 6) łódzkie - 21 dni, 7 dni, 55 godzin, 32,7%; 7) małopolskie - 21 dni, 9 dni, 72 godziny, 42,9%; 8) warmińsko-mazurskie - 21 dni, 11 dni, 75 godzin 30 minut, 44,9%; 9) pomorskie - 21 dni, 11 dni, 76 godzin 35 minut, 45,6%; 10) mazowieckie - 20 dni, 14 dni, 74 godziny 25 minut, 46,5%; 11) dolnośląskie - 22 dni, 10 dni, 88 godzin 20 minut, 50,2%; 12) zachodniopomorskie - 11 dni, 7 dni, 44 godziny 55 minut, 51%; 13) lubelskie - 21 dni, 10 dni, 99 godzin 5 minut, 59%; 14) kujawsko-pomorskie - 21 dni, 8 dni, 124 godziny 50 minut, 74,3%; 15) podkarpackie - 21 dni, 15 dni, 133 godziny, 79,2%.

⁴⁷ Gotowość kierowcy do pracy, realizacja przejazdów przez kierowcę, faktyczny czas pracy kierowcy w maju 2023 r. oraz procentowe wykorzystanie czasu pracy kierowcy przedstawiała się odpowiednio: 1) małopolskie - 20 dni, 10 dni, 81 godzin, 45%; 2) warmińsko-mazurskie - 20 dni, 12 dni, 87 godzin 15 minut, 54,5%; 3) opolskie - 20 dni, 12 dni, 89 godzin 20 minut, 55,8%; 4) lubelskie - 21 dni, 10 dni, 95 godzin 40 minut, 59%; 5) lubuskie - 18 dni, 13 dni, 93 godziny 45 minut, 65,1%; 6) kujawsko-pomorskie - 21 dni, 12 dni, 109 godzin, 65,4%; 7) świętokrzyskie - 20 dni, 15 dni, 108 godzin 20 minut, 67,7%; 8) podkarpackie - 22 dni, 14 dni, 121 godzin 10 minut, 68,8%; 9) pomorskie - 16 dni, 10 dni, 88 godzin 30 minut, 69,1%; 10) podlaskie - 23 dni, 16 dni, 128 godzin 20 minut, 69,7%; 11) dolnośląskie - 21 dni, 17 dni, 119 godzin 35 minut, 71,2%; 12) śląskie - 20 dni, 17 dni, 123 godziny, 76,9%; 13) mazowieckie - 17 dni, 14 dni, 106 godzin, 77,9%; 14) zachodniopomorskie - 15 dni, 12 dni, 97 godzin 45 minut, 81,5%; 15) łódzkie - 19 dni, 16 dni, 128 godzin 50 minut, 84,2%; 16) wielkopolskie - 14 dni, 12 dni, 104 godziny, 92,9%.

W wyniku przeprowadzonego badania ustalono, że wykorzystanie czasu pracy kierowcy najniższe było w październiku 2022 r. w województwie opolskim i wynosiło 9,7%, a najwyższe w maju 2023 r. w województwie wielkopolskim i wynosiło 92,9%. Stwierdzono 25 przypadków wykorzystania czasu pracy kierowców poniżej 75%⁴⁸.

(akta kontroli str. 1671-1780, 2763-2764)

Dyrektor wyjaśnił: (...) wskazuję, że w świetle przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców, do obowiązków kierowców nie należy wyłącznie prowadzenie pojazdu, ale również podejmowanie szeregu innych czynności towarzyszących przejazdowi. Do czasu prac kierowców zaliczają się zarówno czynności związane z prowadzeniem pojazdu, ale również czynności temu towarzyszące, np. związane z obsługą pojazdów, formalnościami administracyjnymi, utrzymywaniem pojazdu w czystości. Ponadto, w świetle przepisów ww. ustawy, również pozostawanie kierowcy na stanowisku pracy, w gotowości do jej wykonania wlicza się do czasu pracy. W konsekwencji powyższego, nie sposób identyfikować/utożsamiać całościowo czasu pracy danego kierowcy wyłącznie w oparciu o zestawienie przejazdów oraz porównywać tegoż zestawienia z miesięczną normą czasu pracy kierowcy. Zatrudnienie w ORE kierowców w oparciu o pracowniczy stosunek prawny było jedyną dopuszczalną prawnie formą. Po pierwsze, charakter i zakres zadań wykonywanych przez kierowców, jak również ich podporządkowanie w strukturze organizacyjnej ORE wykazują niewątpliwie cechy stosunku pracy. Dlatego też, zastosowanie w tej sytuacji zatrudnienia nie pracowniczego, np. cywilnoprawnego stanowiłoby naruszenie przepisów prawa pracy. Po drugie, kierowcom tym powierzone zostały pojazdy, pozostające w dyspozycji ORE, co z punktu widzenia nie tylko interesu ORE, ale również interesu zatrudnionych pracowników wymagało zastosowania tej formy zatrudnienia (zob. przepisy prawa pracy dot. odpowiedzialności za mienie powierzone). W kontekście formy zatrudnienia kierowców w ORE należy mieć również na uwadze także to, że założenia programu MLP mają dynamiczny (zmienny, rozwojowy) charakter, a tym samym tworzenie statystyk dotyczących faktycznego czasu przejazdów danego kierowcy wyłącznie w oparciu o dane z jednego miesiąca może być nieuzasadnione(nietrafne), gdyż stopień zaangażowania danego kierowcy (w danym województwie) w przejazdy może mieć zupełnie inne wskaźniki (statystyki) w innych miesiącach realizacji projektu MLP, zaś czas pracy kierowców rozliczany jest w ORE przy uwzględnieniu okresów rozliczeniowych, które co do zasady wynoszą trzy miesiące. W konsekwencji powyższego, z uwagi na wyżej wskazane okoliczności, przy jednoczesnym uwzględnieniu informacji wpływających na bieżąco do kierownictwa ORE od koordynatora kierowców, nie rozpatrywano w ORE innych form zatrudnienia kierowców zaangażowanych w realizację projektu MLP.

(akta kontroli str. 2859-2867)

Zdaniem NIK, wprowadzenie do realizacji jednego zadania dwóch różnych podmiotów (ORE i IBE) bez określenia zakresu ich działań i odpowiedzialności przez Ministra EiN, spowodowało nieefektywne wykorzystanie zasobów kadrowych zaangażowanych w realizację projektu MLP.

Efektywność wykorzystania narzędzi i bazy sprzętowej do organizacji warsztatów i innych zajęć z udziałem dzieci i młodzieży oraz kadry uczącej nie podlegało badaniu kontrolnemu ponieważ projekt LR był w początkowej fazie realizacji.

(akta kontroli str. 1063-11041)

5. Stosownie do treści informacji o wykorzystaniu wsparcia finansowego, według stanu na 31 marca 2023 r.:

⁴⁸ Przyjęto 25% czasu pracy kierowcy na wykonywanie innych czynności.

- środki finansowe wykorzystane zostały w łącznej kwocie 3 643,1 tys. zł, z tego wydatkowano na realizację projektów: MLP 3 460,6 tys. zł (tj. 1 618,9 tys. zł w 2022 r., 1 841,7 tys. zł w 2023 r.), LR 182,5 tys. zł (96,8 tys. zł w 2022 r., 85,7 tys. zł w 2023 r.);
- mierniki osiągnięcia założonych celów projektu MLP⁴⁹ zrealizowano w wyniku działań obejmujących: wynajem, wyposażenie i oznakowanie 16 samochodów typu bus; wyjazdy do szkół biorących udział w projekcie; realizację zajęć z udziałem edukatorów w 90,5% miast na prawach powiatu oraz w 44% gmin, tj. w 1 430 szkołach podstawowych z udziałem 85 800 uczniów; przeprowadzenie dwóch konferencji⁵⁰, dwóch warsztatów⁵¹, dwóch webinarów⁵²; uruchomienie strony internetowej projektu⁵³;
- w ramach projektu LR zrealizowano zadania polegające m.in. na: zatrudnieniu kadry do obsługi projektu; dystrybucji informacji o projekcie do szkół; uruchomieniu strony internetowej⁵⁴; przeprowadzonych zostało sześć warsztatów dla kadry zarządzającej, nauczycieli szkół podstawowych, ponadpodstawowych i uczniów⁵⁵; zorganizowano wyjazd 36 nauczycieli przedmiotów fizyki i chemii do Europejskiej Organizacji Badań Jądrowych CERN w Genewie w celu poszerzenia wiedzy i umiejętności do wykorzystania w procesie dydaktycznym oraz przeprowadzenia warsztatów dla nauczycieli szkół podstawowych;
- uruchomione zostały dwa centra stacjonarne (tzw. showroomy) w celu realizacji potrzeb szkoleniowych uczniów, nauczycieli i edukatorów;
- opracowano i opublikowano na stronie internetowej Ośrodka podręcznik „Laboratoria przyszłości w praktyce” (tzw. handbook) zawierający zbiór scenariuszy zajęć uwzględniających wykorzystanie sprzętu zakupionego do szkół podstawowych.⁵⁶ Scenariusze dotyczyły zajęć z przedmiotów: język polski, matematyka, historia, fizyka, geografia, informatyka, technika, plastyka, a także zajęć: rewalidacyjnych, rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne organizowanych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wychowawczych i zajęć dla nauczycieli dotyczących sposobu dokumentowania działań realizowanych w ramach Programu, realizacji projektów międzyprzedmiotowych z wykorzystaniem sprzętu zakupionego ze środków finansowych Programu, wykorzystania bezpłatnych narzędzi do tworzenia galerii prac uczniów. W scenariuszach określone zostały tematy, czas trwania, przebieg i cele zajęć, środki dydaktyczne niezbędne do ich realizacji, metody i formy pracy, grupy wiekowe uczniów, którym zajęcia są dedykowane.

Według informacji o wykorzystaniu wsparcia finansowego z dwóch mierników realizacji celów projektu LR zrealizowany został, w części, jeden dotyczący analizy

⁴⁹ Tj. uruchomienie jednostek terenowych w 16 województwach; organizacja i przeprowadzenie zajęć w szkołach w obrębie województwa (w 90% miast powiatowych oraz w 40% gmin); przeprowadzenie co najmniej 100 dni zajęciowych w ciągu roku szkolnego.

⁵⁰ „Laboratoria przyszłości w praktyce” w dniach 9-10 grudnia 2022 r.; „Szkoła ćwiczeń w Laboratoriach Przyszłości” w dniu 23 marca 2023 r.

⁵¹ „Gdzie wyobraźnia spotyka się z rzeczywistością: długopisy i druk 3D w edukacji” oraz „Zobaczyć niewidoczne: warsztaty mikroskopowe i astronomiczne” w dniu 10 lutego 2023 r.; warsztaty online „Szkoła ćwiczeń w Laboratoriach Przyszłości” w dniu 23 marca 2023 r.

⁵² „Wirtualna rzeczywistość w edukacji. Wprowadzenie i przykłady zastosowań” w dniu 9 marca 2023 r.; „Metodyczne wykorzystanie modeli 3D na lekcji” w dniu 27 marca 2023 r.

⁵³ <https://www.ore.edu.pl/category/lp/lp-ak/>

⁵⁴ <https://www.ore.edu.pl/2023/06/mobilne-laboratoria-przyszlosci-%e2%88%92-o-programie>.

⁵⁵ „W fascynującym świecie klocków Prime Spike” w dniach 25-26 lutego 2023 r.; pokazowe warsztaty robotyczne dot. projektu Ligi Robotów w dniach 16-17 marca 2023 r.; warsztaty mikolajkowe programowania i robotyki – LEGO Prime Spike i Photon w dniu 5 grudnia 2022 r.; warsztaty programowania i robotyki LEGO Prime Spike w dniach 23 lutego i 9 marca 2023 r.; warsztaty robotyczne podczas konferencji technologicznej „Wdech-wydech-tech” w dniu 14 marca 2023 r.

⁵⁶ <https://www.ore.edu.pl/2023/07/materialy-pokonferencyjne-laboratoria-przyszlosci-w-praktyce-9-10-12-2022-r-warszawa-2022/>

rynkowej (uczestników) pod względem wzrostu zainteresowania naukami technicznymi, przeprowadzonej przed przystąpieniem do projektu na podstawie Pilotażowego Raportu Laboratoria Przyszłości⁵⁷. Mierniki dotyczące analizy rynkowej po zakończeniu projektu oraz oceny wyników, osiągnięć i projektów stworzonych przez drużyny uczniów, według stanu na 31 marca 2023 r. nie zostały osiągnięte. Informacja złożona została Ministrowi EiN w dniu 12 maja 2023 r., tj. po terminie określonym w harmonogramie Programu oraz uzupełniona w odpowiedzi na wezwanie Centrum Transformacji Cyfrowej w Ministerstwie EiN o usunięcia stwierdzonych braków⁵⁸, po upływie 36 dni od wezwania Dyrektora Ośrodka do jej niezwłocznego uzupełnienia. W zakresie liczby szkół, w których przeprowadzone zostały warsztaty MLP oraz liczby uczniów uczestniczących w zajęciach, informacja zawierała niespójne dane liczbowe.

(akta kontroli str.101 -134)

W toku kontroli na podstawie art. 29 ust 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK pozyskano informacje z Ministerstwa EiN w zakresie złożonej przez ORE informacji o wykorzystaniu wsparcia. Zastępca Dyrektora CTC wyjaśnił: *Kwestia przekazania przez ORE informacji o wykorzystaniu wsparcia finansowego w terminie określonym w harmonogramie programu była poruszana na każdym spotkaniu roboczym między CTC i ORE, które odbyło się między 1 kwietnia a 11 maja br. Po przekazaniu przez ORE ww. informacji w dniu 12 maja br., dokonano jej analizy i pismem z 5 czerwca br. (nr CTC-CTC.0779.1.2023) zwrócono się do ORE z prośbą o wyjaśnienie powodów zwłoki ORE w przekazaniu informacji oraz o uzupełnienie braków w przedstawionym sprawozdaniu. (...) Zgodnie z harmonogramem realizacji programu, termin przekazania przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania informacji dotyczącej działań wykonywanych przez ORE, upływa 30 września br. Ze względu na konieczność realizacji innych pilnych zadań departamentu, weryfikacja informacji o wykorzystaniu wsparcia finansowego, złożonej przez ORE w dniu 11 lipca 2023 r., uległa przedłużeniu. W wyniku tej weryfikacji, 16 września br. skierowano do ORE pismo, w którym poproszono o wyjaśnienia (...)*

Z dalszych wyjaśnień Zastępcy Dyrektora CTC wynikało, że Ośrodek przekazał takie same wyjaśnienia, jak kontrolerom NIK, odnośnie niezgodności danych liczbowych w korekcie informacji o wykorzystaniu wsparcia finansowego.

(akta kontroli str. 2765-2858)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nierzetelnie sporządzano i prowadzono dokumentację trzech postępowań o udzielenie zamówień publicznych, w tym:

1) W trzech (z czterech badanych) postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych nierzetelnie dokonano szacowania wartości zamówienia:

a) W *Informacji dotyczącej szacowania wartości zamówienia* pn. „Najem długoterminowy ośmiu samochodów typu bus (furgon) ośmiu samochodów typu bus (brygadówka siedmioosobowa) wraz z kartami paliwowymi, przy wpłacie własnej 0 zł, bez opcji wykupu oraz oklejenie folią wylewną 16 samochodów typu bus” (oznaczenie sprawy WA-ZUZP.2610.33.2022) nie został określony sposób ustalenia wartości szacunkowej przedmiotu zamówienia.

(akta kontroli str. 234)

⁵⁷ <https://edtechpoland.pl/publikacja/raport-z-badania-pilotazowego-laboratoria-przyszlosci-z-perspektywyszkoly/>

⁵⁸ Stopień realizacji miernika realizacji projektu Mobilne Laboratoria Przyszłości w zakresie uruchomienia jednostek terenowych we wszystkich województwach; stopień realizacji mierników realizacji projektu Liga Robotów; wykonanie działań objętych wnioskiem o udział w Programie oraz przyczyny złożenia informacji po wyznaczonym terminie.

b) Z notatek dotyczących szacowania wartości zamówienia publicznego pn. „Zakup zestawów klocków edukacyjnych i zestawów turniejowych klocków edukacyjnych wraz z dostawą dla ORE” (oznaczenie sprawy WA-ZUZP.2610.1.2023) nie wynikał przedmiot zamówienia podlegający szacowaniu⁵⁹ oraz oszacowana łączna wartość zamówienia i oszacowana wartość zamówienia dla każdej z dwóch części. W notatkach wskazano pn. „szacowana całkowita wartość w zł” (bez określenia części zamówienia) tylko ceny netto / brutto oferowane przez trzech wykonawców, tj. 243 903,00 zł, 373 274,28 zł, 355 284,55 zł. Natomiast w niżej wymienionych dokumentach przedmiotowego postępowania o udzielenie zamówienia wskazano szacunkową łączną wartość zamówienia i szacunkową wartość zamówienia dla każdej części, w tym:

- we *Wniosku w sprawie wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego* w łącznej wysokości 608 182,42 zł netto lub szacunkową wartość zamówienia dla każdej części, tj. dla części nr 1 część I - 200 925,42 zł, część II - 163 354,00 zł oraz dla części nr 2 część I - 121 951,50 zł, część II - 121 951,50 zł;
- w *Protokole postępowania w trybie podstawowym* w wysokości 608 182,42 zł, dla części 1 - 364 279,42 zł, dla części 2 - 243 903,00 zł;

Wskazana w ww. dokumentach szacunkowa wartość zamówienia nie wynikała z notatek z szacowania przedmiotowego zamówienia.

(akta kontroli str. 819-848, 1037-1058)

c) Notatka z szacowania wartości zamówienia publicznego pn. „Stół turniejowy z podświetleniem LED” (oznaczenie sprawy 45/WZ/2022) nie zawierała wskazania liczby stołów turniejowych, a podane szacowane całkowite wartości netto / brutto nie były spójne z informacjami zawartymi w notatce pn. „Zestawienie firm” (występowały niezgodności rachunkowe), tj.:

- w notatce pn. „Zestawienie firm” w informacjach od firmy wskazano :
 - firma [...] ⁶⁰ cenę brutto jednostkową w wysokości 5 610,66 zł i cenę brutto (za 12 stołów turniejowych) w wysokości 63 728,00 zł; prawidłowa cena brutto powinna wynosić 67 327,92 zł;
 - firma [...] ⁶¹ wskazano cenę brutto jednostkową w wysokości 6 400,00 zł i cenę brutto (za 12 stołów turniejowych) w wysokości 76 800,00 zł; prawidłowa cena brutto powinna wynosić 78 640,00 zł;
- w notatce pn. „Szacowanie wartości zamówienia stołów turniejowych” wskazano:
 - firma [...] ⁶² – wartości: netto 51 811,38 zł i brutto 63 728,00 zł, wartość brutto była zgodna rachunkowo tj. po dodaniu podatku Vat do wartości netto i zgodna z ceną brutto wykazaną w notatce na „Zestawienie firm”, ale niezgodna z prawidłowo wyliczoną ceną brutto na podstawie z danych z notatki „Zestawienie firm”;
 - firma [...] ⁶³ – netto 63 934,96 zł i brutto 78 640,00 zł, wartość brutto była zgodna z prawidłowo wyliczoną ceną brutto, ale niezgodna z ceną brutto wskazaną w notatce „Zestawienie firm”.

⁵⁹ Tj. co był szacowane i w jakiej liczbie.

⁶⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji, art. 11 ust. 2 ustawy o zwalczaniu konkurencji, Najwyższa Izba Kontroli wyłączyła jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁶¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji, art. 11 ust. 2 ustawy o zwalczaniu konkurencji, Najwyższa Izba Kontroli wyłączyła jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁶² Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji, art. 11 ust. 2 ustawy o zwalczaniu konkurencji, Najwyższa Izba Kontroli wyłączyła jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁶³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji, art. 11 ust. 2 ustawy o zwalczaniu konkurencji, Najwyższa Izba Kontroli wyłączyła jawność informacji w zakresie danych przedsiębiorstwa. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

Niezachowanie należytej staranności przy szacowaniu wartości zamówienia było niezgodne z art. 28 nupzp i z § 4 ust. 2, 4 i 6 regulaminu udzielania zamówień publicznych w ORE, stanowiącym załącznik do zarządzenia Dyrektora w sprawie wprowadzenia regulaminu udzielania zamówień publicznych w ORE⁶⁴.

(akta kontroli str. 597-675, 728-814)

Dyrektor wyjaśnił: (...) *pracownik odpowiedzialny za szacowanie dokonał szacunku poprzez przekazanie zapytania do potencjalnych wykonawców. (...) we wniosku o wszczęcie postępowania części zamówienia zostały podzielone dodatkowo na przewidywane transze dostaw klocków celem efektywniejszego zaplanowania wydatkowania środków publicznych, natomiast w protokole postępowania wartości szacunkowe dotyczą całych części, gdyż sposób dokonywania płatności z punktu widzenia szacowania wartości zamówienia był w tym przypadku irrelevantny. (...) w badanej sprawie, wystąpił błąd przeliczeniowy, który nie miał żadnego wpływu na przebieg postępowania i wybór trybu. (...) W celu wykluczenia ewentualnych wątpliwości, za pośrednictwem poczty e-mail przekazana została informacja do Kierowników Wydziałów/Projektów co do konieczności przestrzegania treści zapisów regulaminu udzielania zamówień publicznych w ORE oraz rzetelnego przygotowywania szacowania wartości zamówienia. (...) Przyczyną w informacji dotyczącej szacowania wartości zamówienia (WA-ZUZP.2610.33.2022) niepodania był błąd pracownika ORE spowodowany zwiększoną ilością zadań.*

(akta kontroli str. 2196-2206, 2570-2600)

2) We Wniosku w sprawie wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego pn. „Zakup zestawów klocków edukacyjnych i zestawów turniejowych klocków edukacyjnych wraz z dostawą dla ORE” (oznaczenie sprawy WA-ZUZP.2610.1.2023) szacunkowa całkowita wartość zamówienia w wysokości 608 182,42 zł netto została wykazana w błędnej kwocie 139 127,27 euro. Szacunkowa całkowita wartość zamówienia powinna wynosić 136 559,73 euro. Stosownie do obwieszczenia Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych z dnia 3 grudnia 2021 r. w sprawie aktualnych progów unijnych, ich równowartości w złotych, równowartości w złotych kwot wyrażonych w euro oraz średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych lub konkursów⁶⁵ średni kurs złotego w stosunku do euro, stanowiący podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych wynosił 4,4536 zł.

(akta kontroli str. 840-848, 2570-2575)

Dyrektor wyjaśnił: (...) *przedmiotowe postępowanie było niezwykle dynamiczne. Zakres przedmiotu zmieniał się ze względu na liczbę podmiotów, którym miały zostać przekazane zestawy klocków edukacyjnych oraz liczbę zestawów, które tym podmiotom miały być przekazane. Kontrolowany z należyłą starannością chciał dokładnie ustalić liczbę podmiotów zainteresowanych ww. zestawami, co w dalszej kolejności wiązało się z zaangażowaniem ww. podmiotów w dalszą realizację projektu edukacyjnego. Powyższe zmiany i dynamika procesu miały wpływ na wystąpienie oczywistej omyłki rachunkowej.*

(akta kontroli str. 2576-2600)

3) Ogłoszenia w Biuletynie Zamówień Publicznych⁶⁶ dotyczące postępowania o udzielenie zamówienia publicznego pn. „Zakup zestawów klocków edukacyjnych i zestawów turniejowych klocków edukacyjnych wraz z dostawą dla ORE” (oznaczenie sprawy WA-ZUZP.2610.1.2023) były zamieszczane po ustawowych terminach:

⁶⁴ Dalej: regulamin udzielania zamówień publicznych w ORE.

⁶⁵ M. P. poz. 1177.

⁶⁶ Dalej: BZP.

- a) Ogłoszenie o wyniku postępowania zamieszczono 13 lipca 2023 r., tj. po 45 dniach od dnia zawarcia umowy.

Powyższe stanowiło naruszenie art. 309 ust. 1 nupzp, zgodnie z którym zamawiający nie później niż w terminie 30 dni od dnia zakończenia postępowania o udzielenie zamówienia zamieszcza w BZP ogłoszenie o wyniku postępowania zawierające informację o udzieleniu zamówienia.

(akta kontroli str. 1047-1058, 2868-2870)

Dyrektor wyjaśnił: *W przedmiotowym postępowaniu faktycznie doszło do przekazania ogłoszenia o wyniku postępowania z kilkudniowym opóźnieniem, co wynikało z przypadkowego i nieumyślnego niewykonania ww. czynności przez pracownika odpowiedzialnego za przygotowanie i opublikowanie wyniku postępowania na portalu e-zamówienia. Warto jednakże dodać, że termin 30 dniowy na publikację wyniku postępowania ma charakter instrukcyjny a przekazanie wyniku postępowania w terminie późniejszym nie stanowi nieprawidłowości w świetle przepisów prawa powszechnie obowiązującego.*

(akta kontroli str. 2570-2600)

- 4) Protokoły postępowań o udzielenie zamówień publicznych zostały sporządzone nierzetelnie, tj.:

- a) W *Protokole postępowania w trybie przetargu nieograniczonego* zamówienia publicznego pn. „Najem długoterminowy ośmiu samochodów typu bus (furgon) ośmiu samochodów typu bus (brygadówka siedmioosobowa) wraz z kartami paliwowymi, przy wpłacie własnej 0 zł, bez opcji wykupu oraz oklejenie folią wylewną 16 samochodów typu bus” (oznaczenie sprawy WA-ZUZP.2610.33.2022) nie wskazano:

- daty powołania komisji przetargowej (poz. 5 część A pkt 2),
- oznaczenia miejscowości i daty zatwierdzenia niniejszego protokołu (poz. 26).

(akta kontroli str. 446-455, 805-814)

- b) W *Protokole postępowania w trybie podstawowym* zamówienia publicznego pn. „Zakup zestawów klocków edukacyjnych i zestawów turniejowych klocków edukacyjnych wraz z dostawą dla ORE” (oznaczenie sprawy WA-ZUZP.2610.1.2023) nie wskazano:

- osób udzielających zamówienie (poz. 6 cz. C),
- powodu odrzucenia oferty (poz. 14 wzorcowego formularza, w Protokole ORE poz. 13⁶⁷), została wskazana tylko podstawa prawna,
- daty zawarcia umowy, nazwy wykonawcy, z którym zawarto umowę i wartości brutto umowy (w poz. 29 wzorcowego formularza, w Protokole ORE poz. 21 pkt 1),
- daty i numeru ogłoszenia o wyniku postępowania (w poz. 29 prawidłowego formularza, w Protokole ORE poz. 21 pkt 2).

Ponadto, stwierdzono brak podpisów dwóch osób z komisji przetargowej (poz. 24 prawidłowego formularza, w Protokole ORE poz. 16).

(akta kontroli str. 1037-1058)

Wzór protokołu oraz zakres informacji, o których mowa w art. 72 ust. 1 i art. 73 ust. 2 nupzp oraz dodatkowych informacji, które powinny być zawarte w protokole, określa rozporządzenie Ministra Rozwoju Pracy i Technologii z dnia 18 grudnia 2020 r. w sprawie protokołów postępowania oraz dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia publicznego⁶⁸.

⁶⁷ Ośrodek dokonał zmian we wzorze protokołu postępowania w trybie podstawowym.

⁶⁸ Dz. U. poz. 2434; dalej: rozporządzenie w sprawie protokołów postępowania.

Dyrektor wyjaśnił: (...) protokół postępowania o zamówienie publiczne jest sporządzany na bieżąco tj. uzupełniamy jest po dokonaniu / wykonaniu konkretnej czynności w ramach postępowania o zamówienie publiczne. W związku z powyższym, Kontrolowany przekazał protokół postępowania (...) jeszcze na etapie postępowania, które jeszcze się nie zakończyło. W okresie pomiędzy przekazaniem Kontrolującemu ww. protokołu, a zakończeniem postępowania Kontrolowany dokonał kilku czynności w ramach prowadzonego postępowania m.in. zawarł umowę o zamówienie publiczne, sporządził ogłoszenie o wyniku postępowania, wskazał osobę udzielającą zamówienie, zatwierdzając protokół oraz załączniki do protokołu. (...) uzupełniono podpisy m.in. p. T. M. Niestety ze względu na długotrwałe zwolnienie lekarskie do dnia dzisiejszego nie było możliwości odebrania podpisu w protokole od p. A. B. W odniesieniu zaś do kwestii nie podania powodu odrzucenia oferty jednego z wykonawców to co do zasady podstawa prawna stanowiła zarazem podstawę faktyczną. W tym przypadku chodziło bowiem o nie przedłużenie terminu związania ofertą przez wykonawcę, co stanowiło podstawę do odrzucenia oferty. Taka informacja dodatkowo znajduje się w Informacji o wyborze oferty najkorzystniejszej, która stanowi załącznik do protokołu z postępowania. Mając powyższe na względzie nie można zgodzić się z ustaleniem (...), że protokół został sporządzony nierzetelnie. Kontrolujący otrzymali bowiem protokół, na etapie prowadzonego i nieskończonego jeszcze postępowania o zamówienie publiczne. (...) Przyczyną niepodania był błąd pracownika ORE spowodowany zwiększoną ilością zadań.

(akta kontroli str. 2196 – 2206, 2625-2684)

Zdaniem NIK, protokół postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, stosownie do art. 74 nupzp jest jawny i udostępniany na wniosek. Stosownie do § 5 ust. 4 rozporządzenia w sprawie protokołów postępowania zamawiający został zobowiązany do udostępnienia wnioskodawcy protokołu postępowania niezwłocznie. W związku z tym powinien być sporządzany w trakcie postępowania, czyli wraz z dokonywaniem poszczególnych czynności. Umowa z wykonawcą (udzielenie zamówienia) nr 298/ZUZP/2023 została zawarta 29 maja 2023 r. W trakcie kontroli NIK zamówienie zostało zrealizowane. Wykonawca wystawił fakturę 6 czerwca 2023 r. Faktura wpłynęła do ORE 19 lipca 2023 r. i została opłacona 3 sierpnia 2023 r. Ustalenia kontrolne zostały poczynione według stanu na 13 lipca 2023 r. (z tą datą przedłożono do kontroli kopię protokołu).

5) Wzór wniosku o wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego pn. „Najem długoterminowy ośmiu samochodów typu bus (furgon) ośmiu samochodów typu bus (brygadówka siedmioosobowa) wraz z kartami paliwowymi, przy wpłacie własnej 0 zł, bez opcji wykupu oraz oklejenie folią wylewną 16 samochodów typu bus” (oznaczenie sprawy WA-ZUZP.2610.33.2022) był niezgodny ze wzorem wniosku określonym w §21 ust.1 regulaminu udzielania zamówień publicznych w ORE, tj. załącznikiem nr 2 do regulaminu udzielania zamówień publicznych w ORE. Zastosowany wzór wniosku był załącznikiem nr 4 do regulaminu wprowadzonego zarządzeniem Dyrektora ORE nr 12/2018 z dnia 13 lipca 2018 r. (zarządzenie nieobowiązujące, straciło moc 7 czerwca 2022 r.).

(akta kontroli str. 232-233, 805-814)

Dyrektor wyjaśnił: Obecny wniosek jest analogiczny do poprzedniego, wobec czego jego zastosowanie było oczywistą omyłką ze strony pracownika przygotowującego zamówienie (...).

(akta kontroli str. 2196-2206)

6) We Wniosku w sprawie wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego pn. „Zakup zestawów klocków edukacyjnych i zestawów turniejowych

klocków edukacyjnych wraz z dostawą dla ORE” (oznaczenie sprawy WA-ZUZP.2610.1.2023) stwierdzono brak:

- potwierdzenia zabezpieczenia środków w planie finansowym przez Wydział Finansowo-Księgowy,
- potwierdzenia zabezpieczenia ww. środków przez Głównego Księgowego,
- daty przy pozostałych adnotacjach akceptacji / zatwierdzenia,
- stanowiska osoby odpowiedzialnej za opis przedmiotu zamówienia,
- osoby odpowiedzialnej za realizację umowy,
- uzasadnienia zamówienia z podaniem przyczyny nieuwzględnienia przedmiotowego zamówienia w planie zamówień publicznych,
- numerów telefonu i e-maila członków komisji przetargowej.

Stosownie do treści §21 ust.2 regulaminu udzielania zamówień publicznych w ORE wniosek może być zatwierdzony przez kierownika zamawiającego lub osobę upoważnioną po: zabezpieczeniu środków finansowych przez Wydział Finansowo-Księgowy, potwierdzeniu zgodności z regulaminem przez Zespół Umów i Zamówień Publicznych⁶⁹, akceptacji Głównego Księgowego. Ponadto, zgodnie z § 21 ust. 6 ww. regulaminu, wniosek niekompletny lub zawierający błędy podlega zwrotowi do komórki organizacyjnej wnioskującej w celu uzupełnienia.

(akta kontroli str. 840-848)

Dyrektor wyjaśnił: (...) brak stosownych adnotacji wynika z pomyłki pracownika przygotowującego wniosek. Odnosząc się do braku podpisu na wniosku Głównego Księgowego, Kontrolowany wskazuje, że z pewnością posiadał stosowne potwierdzenie co najmniej w formie ustnej i nie jest w stanie wyjaśnić przyczyny nieodnotowania tego potwierdzenia w formie pisemnej na wniosku. Kontrolowany zwraca przy tym uwagę, że powyższe uchybienie na etapie składania wniosku nie powodowało ryzyka naruszenia zasad oszczędności, gospodarności i efektywności wydatkowania środków publicznych. Zaciągnięcie zobowiązania wymagające kontrasygnaty Głównego Księgowego jednostki następuje z chwilą podpisania umowy w sprawie zamówienia publicznego i na tym etapie stosownym potwierdzeniem środków Kontrolowany dysponował. Celem uniknięcia podobnych sytuacji w przyszłości kierownik jednostki przekazał za pośrednictwem poczty e-mail wiadomość do wszystkich Kierowników o konieczności rzetelnego przygotowywania dokumentacji i zwrocie dokumentów nie zawierających wszystkich podpisów i uzgodnień. Wiadomość zawierała również pouczenie o konieczności przygotowywania dokumentów na aktualnych drukach, kompletności dokumentów i obowiązku stosowania się do postanowień Regulaminu wewnętrznego.

(akta kontroli str. 2570-2600)

7) W postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego pn. „Stół turniejowy z podświetleniem LED” (oznaczenie sprawy 45/WZ/2022) nie wszyscy wykonawcy, którzy złożyli oferty, zostali powiadomieni o wynikach oceny ofert, w tym wyborze najkorzystniejszej oferty.

Powyższe było niezgodne z § 16 ust. 6 regulaminu udzielania zamówień publicznych w ORE.

(akta kontroli str. 597-675)

Dyrektor wyjaśnił: Zamawiający stwierdził niedopatrzenie w zakresie braku przekazania wykonawcom biorącym udział w postępowaniu informacji o wynikach oceny ofert, w tym o wyborze najkorzystniejszej oferty. Z uwagi na brak możliwości powtórzenia przedmiotowej czynności, Zamawiający wskazał na brak należytego nadzoru przez Kierownika Zespołu Zamówień i nakazał wzmocnienie nadzoru

⁶⁹ Dalej: ZUZP.

w przedmiotowej materii. Wszyscy pracownicy ORE zostali poinformowani o obowiązku stosowania Regulaminu wewnętrznego w zakresie zamówień publicznych.

(akta kontroli str. 2859-2867)

8) Rejestr zamówień publicznych prowadzony był przez ZUZP niezgodnie z wymogami określonymi w §21 ust. 8 regulaminu, tj.: w przypadku zamówienia publicznego pn. „Najem długoterminowy ośmiu samochodów typu bus (furgon) ośmiu samochodów typu bus (brygadówka siedmioosobowa) wraz z kartami paliwowymi, przy wpłacie własnej 0 zł, bez opcji wykupu oraz oklejenie folią wylewną 16 samochodów typu bus” (oznaczenie sprawy WA-ZUZP.2610.33.2022): jako przedmiot zamówienia wpisano tylko „OP”; nie wpisano: kodu CPV, wartości szacunkowej zamówienia, trybu postępowania; nie zawarto: daty rejestracji (w rejestrze zawarto kolumnę „data wpływu wniosku do ZUZP”) wartości zamówienia (w rejestrze zawarto kolumnę „umowa - wartość brutto”) oraz informacji o współfinansowaniu ze środków UE; przy danych dotyczących umowy: brakowało terminu realizacji umowy (w rejestrze była kolumna „data zawarcia umowy”).

(akta kontroli str. 230-231, 805-814, 2196-2202, 2625-2630)

Dyrektor wyjaśnił: *Przyczyną było niedopatrzenie i zwykły ludzki błąd. Pracownicy ZUZP prowadzą kilka rejestrów. Najważniejszym rejestrem prowadzonym przez ZUZP jest Centralny Rejestr Umów na dany rok budżetowy. Przedmiotowy rejestr zawiera szereg informacji, jakie powinny znajdować się również w innych rejestrach (informacje są dublowane). Dodatkowo, Kierownik Zamawiającego widzi potrzebę ujednoczenia i uporządkowania sprawy związanej z prowadzonymi rejestrami i podjął działania zmierzające do nowelizacji regulaminu wewnętrznego.*

(akta kontroli str. 2631-2684)

2. W dokumentacji finansowo - księgowej realizowanego zamówienia publicznego pn. „Najem długoterminowy ośmiu samochodów typu bus (furgon) ośmiu samochodów typu bus (brygadówka siedmioosobowa) wraz z kartami paliwowymi, przy wpłacie własnej 0 zł, bez opcji wykupu oraz oklejenie folią wylewną 16 samochodów typu bus” (oznaczenie sprawy WA-ZUZP.2610.33.2022) stwierdzono:

- w czterech przypadkach na dowodach księgowych wydatki na łączną kwotę 120 242,81 zł⁷⁰ nie zostały zatwierdzone przez kierownika jednostki; wydatek zatwierdziła osoba nieuprawniona (specjalista – koordynator programu „Laboratoria przyszłości”);
- w trzech przypadkach dokonana kontrola merytoryczna dowodów księgowych była niezetelna⁷¹ (dowody księgowe zostały błędnie opisane);
- w dwóch przypadkach nie dokonano kontroli merytorycznej dowodów księgowych⁷² (dowody księgowe nie zostały opisane).

Zgodnie §6 ust. 4-5 zarządzenia Ministra EiN z dnia 26 lipca 2022 r. w sprawie nadania statutu ORE⁷³, dyrektora ORE w czasie jego nieobecności zastępuje wicedyrektor wskazany przez niego, a w przypadku gdy dyrektor ORE nie wskaże wicedyrektora zastępującego go w czasie jego nieobecności, dyrektora zastępuje wicedyrektor wskazany przez Ministra EiN.

Zgodnie z § 10 ust. 2 zarządzenia nr 4 /2018 Dyrektora ORE z dnia 17 kwietnia 2018 r. ze zm. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości oraz zakładowego planu kont dla ORE dowody księgowe należy sprawdzić pod względem

⁷⁰ Dowody księgowe: 1) trzy faktury: fv/01221/02/2023 na kwotę 49 091,76 zł; fv/01222/02/2023 na kwotę 51 532,08 zł; fv/02596/01/2023 na kwotę 19 592,27 zł; 2) nota obciążeniowa 50/01/2023 na kwotę 26,70 zł.

⁷¹ Dowody księgowe: trzy faktury: fv/01037/05/2023 na kwotę 51 532,08 zł; fv/03692/12/2022 na kwotę 49 091,76 zł; fv/01036/05/2023 na kwotę 49 091,76 zł.

⁷² Dowody księgowe: fv/02596/01/2023 na kwotę 19 592,27 zł; nota obciążeniowa 50/01/2023 na kwotę 26,70 zł.

⁷³ Dz. Urz. Ministra EiN poz. 71.

merytorycznym i formalno-rachunkowym; po kontroli wstępnej przez głównego księgowego, wydatek do wypłaty zatwierdza kierownik jednostki. Zgodnie z § 9 ust. 2 pkt 3 regulaminu organizacyjnego ORE⁷⁴ wicedyrektorzy uprawnieni zostali do zatwierdzania do wypłaty dokumentów finansowych w podległych komórkach organizacyjnych.

Jednakże, dysponowanie środkami pochodzącymi z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 zgromadzonymi na wyodrębnionym rachunku bankowym ORE z tytułu realizacji w ramach programu Programu udzielonego zamówienia publicznego, wymagało upoważnienia Ministra EiN. Do dysponowania ww. środkami finansowymi upoważnione zostały tylko dwie osoby, tj.: Dyrektor (upoważnienie P-148-2022 z 15 września 2022 r.) i Zastępca Dyrektora (upoważnienie P-169-2022 z 15 września 2022 r.).

(akta kontroli str. 48-58, 456-596, 803-804, 1404-1451, 1825-1826, 2196-2202)

Dyrektor wyjaśnił: *Upoważnienie do dysponowania środkami w ramach Programu Laboratoria Przyszłości, posiadają Kierownik jednostki oraz Wicedyrektor M. L. Ze względu na długotrwałą nieobecność Wicedyrektor (...), jestem jedyną osobą, która może dysponować niniejszymi środkami. Na wymienionych fakturach, zatwierdzenia dokonał T. M. – Specjalista - Koordynator Programu, który zastępuje nieobecną Wicedyrektor M. L. Ze względu na pełnioną przez niego funkcję musi mieć pełną wiedzę na temat realizacji zawartych w Programie umów oraz dokonywanych płatności. Zgodnie z ustaloną ścieżką obiegu dokumentów, po podpisaniu faktury przez T. M., dokument trafił do pracownika Wydziału Finansowo-Księgowego, który wprowadził przelew do systemu jako tzw. przelew oczekujący. Realizacja następuje po złożeniu dwóch podpisów, w tym mojego jako Kierownika jednostki. Ostateczne dysponowanie środkami pozabudżetowymi z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, których nie obejmuje plan finansowy jednostki, należy w obecnej sytuacji wyłącznie do Kierownika jednostki. T. M. podpisał się na fakturach, jednak ostateczne zatwierdzenie zostało zaakceptowane przez mnie. Potwierdzeniem dokonanej czynności jest złożenie przeze mnie podpisu na zleceniu płatniczym w systemie bankowości elektronicznej Narodowego Banku Polskiego. Pracownik Wydziału Finansowo-Księgowego K.S., który również podpisał zlecenie płatnicze, jest do tego uprawniony zgodnie z kartą wzorów podpisów w Narodowym Banku Polskim.*

(akta kontroli str. 2262-2569)

Zdaniem NIK, zatwierdzenie wydatku na fakturze i dokonanie przelewu środków finansowych w systemie bankowym nie są to czynności tożsame. Zatwierdzać do wypłaty dowody księgowe (tj. wydać dyspozycję) może jedynie kierownik jednostki lub wyraźnie do tego upoważniony inny pracownik. Natomiast wykonanie polecenia przelewu środków (zapłata faktury) w elektronicznym systemie bankowym może nastąpić jedynie po zatwierdzeniu wydatku (tj. wyrażeniu zgody na jego poniesienie) na dowodzie księgowym przez kierownika jednostki lub upoważnionego do dokonania tej czynności pracownika.

Ponadto, dysponowanie środkami pochodzącymi z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 wymagało upoważnienia Ministra EiN, a osoba zatwierdzająca wydatek nie legitymowała się takim upoważnieniem.

3. Informacja o wykorzystaniu wsparcia finansowego z 7 lipca 2023 r. została sporządzona nierzetelnie, tj.:

a) informacja nie zawierała danych o liczbie miast powiatowych i gmin, w których zorganizowano i przeprowadzono zajęcia w szkołach. Ponadto, stopień realizacji

⁷⁴ Zatwierdzonego przez Dyrektora Generalnego Ministerstwa Edukacji w Warszawie 1 grudnia 2016 r.; nowy regulamin organizacyjny przygotowany na podstawie statutu z 26 lipca 2022 r. do dnia 26 lipca 2023 r. nie został zatwierdzony przez Ministra EiN.

ww. miernika przedstawiono w informacji w odniesieniu do całego kraju (90,5% miast powiatowych i 44% gmin w Polsce), a nie w sposób określony we wnioskach o udzielenie wsparcia finansowego z 19 i 29 lipca 2022 r., tj. położonych w obrębie województwa;

- b) w informacji występowały różnice w liczbie szkół i liczbie uczniów, uczestniczących w warsztatach projektu MLP przeprowadzonych w szkołach podstawowych na terenie 16 województw za siedem miesięcy (w okresie od września 2022 r. do marca 2023 r.); liczba szkół wynikająca z podsumowania danych zawartych w tabeli nr 1⁷⁵ wynosiła 1 345, natomiast w treści opisowej informacji wskazano, że do końca marca 2023 r. odwiedzono 1 430 szkół (różnica 85 szkół); liczba uczniów wynikająca z podsumowania danych zawartych w ww. tabeli wynosiła 80 800, natomiast w treści opisowej informacji wskazano, że do końca marca 2023 r. warsztaty przeprowadzono dla 85 800 uczniów (różnica 5 tys.).

Stosownie do treści § 15 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie realizacji Programu, informacja Dyrektora ORE składana Ministrowi EiN zawiera m.in. stopień realizacji mierników osiągnięcia celów w odniesieniu do realizowanych działań wskazanych we wniosku o udzielenie wsparcia. We wnioskach o udzielenie wsparcia finansowego z 19 i 29 lipca 2022 r. miernik organizacji i przeprowadzenia zajęć określony został na poziomie 90% miast powiatowych i 40% gmin w województwie. W informacji złożonej Ministrowi EiN w dniu 11 lipca 2023 r. (pismo DO.032.3.2023.TM z 7 lipca 2023 r.) wskazano, że organizację i przeprowadzenie zajęć zrealizowano w 90,5% miast powiatowych i 44% gmin w Polsce, o czym stanowić miała przedstawiona w tabeli 1 liczba szkół, uczniów i nauczycieli uczestniczących w zajęciach w okresie od września 2022 r. do marca 2023 r. Informacja nie zawiera danych o liczbie miast powiatowych i gmin w każdym z 16 województw biorących udział w projekcie, tj. w których zorganizowano i przeprowadzono zajęcia warsztatowe.

(akta kontroli str. 135-145, 2017-2022)

Dyrektor wyjaśnił: (...) *W trakcie kontroli wysłany został do pracownika IBE mail z pytaniami w tej sprawie. Z odpowiedzi wynika, że IBE, które realizowało zadania dotyczące koordynacji zadań między szkołami nie prowadziło takiego zestawienia. Natomiast tabela (...) została opracowana przez Ośrodek.*

Jak wynika z odpowiedzi (...), która została przekazana przez pracownika IBE poprawne dane zostaną zaktualizowane i przesłane do Ministerstwa EiN. Ponadto informuję, że pismem z dnia 27 lipca 2023 roku Dyrektor Ośrodka ponowił prośbę o wyjaśnienia w rozbieżności danych. Do dnia dzisiejszego nie została udzielona odpowiedź. Nie mniej jednak Dyrektor ORE po sprawdzeniu poprawności danych sam przesłał informację do Ministerstwa EiN z poprawną liczbą szkół i uczniów.

(akta kontroli str. 2043-2167)

4. Informacja o wykorzystaniu wsparcia finansowego na realizację Programu złożona została Ministrowi EiN 12 maja 2023 r., tj. 42 dni po upływie wyznaczonego terminu. Stosownie do treści § 15 ust. 1-3 rozporządzenia w sprawie realizacji Programu z 2022 r., ORE składa Ministrowi EiN informację o wykorzystaniu wsparcia finansowego w terminie określonym w harmonogramie Programu, tj. do dnia 31 marca 2023 r.⁷⁶

(akta kontroli str. 101-129, 2017-2022)

Dyrektor wyjaśnił: *Przedstawiając uzupełnione sprawozdanie do Ministerstwa EiN wyjaśniłem, że powodem opóźnienia w złożeniu raportu z wykonania projektu były problemy kadrowe. Jednocześnie udzielając odpowiedzi w kwestii uzupełnienia raportu informuję, że opóźnienie wynikało z urlopów merytorycznych*

⁷⁵ Tabela nr 1 zawierała informacje o liczbach szkół, uczniów i nauczycieli.

⁷⁶ Harmonogram opublikowany na stronie internetowej Programu <https://www.gov.pl/web/laboratoria/harmonogram-programu>

pracowników. Nadmieniam także, że informacje musiałem otrzymać od IBE. (akta kontroli str. 2023-2027)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

- Wnioski
1. Opracowywać i prowadzić rzetelnie dokumentację postępowań o udzielenie zamówień publicznych.
 2. Wprowadzić mechanizmy kontrolne zapewniające rzetelną kontrolę dokumentów finansowo-księgowych.
 3. Sporządzać rzetelnie informacje o wykorzystaniu wsparcia finansowego w Programie.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 9 października 2023 r.

Kontrolerzy
Aneta Arczewska
Starszy inspektor k.p.
/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor
Z up.
Bogusław Wójcik
/podpisano elektronicznie/

Małgorzata Wejwer
Główny specjalista k.p.
/podpisano elektronicznie/